

Uitvoeringsprogramma Waterbeheerplan 2016-2021

Op weg naar een toekomstbestendig en
samenwerkingsgericht waterschap

Delft
19 november 2015

Bijlage bij de begroting 2016

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Koppeling uitvoeringsprogramma aan de planning en control-cyclus.....	4
1.2	Financiële gegevens.....	4
1.2.1	Exploitatie.....	5
1.2.2	Investeringsen	5
1.3	Leeswijzer	6
2	Stedelijk waterbeheer, klimaatadaptatie en veiligheid.....	7
2.1	Inleiding.....	7
2.2	Programmalijs Klimaatadaptatie	7
2.2.1	Deltabeslissingen ruimtelijke adaptatie.....	7
2.3	Programmalijs Veiligheid.....	8
2.3.1	Waterkeringen zijn veilig	8
2.4	Programmalijs Stedelijk waterbeheer	10
2.4.1	Integraal uitvoeren zorgplicht.....	11
2.4.2	Strategisch omgevingsmanagement.....	11
2.4.3	Kansen benutten ruimtelijke ontwikkelingen	12
2.4.4	Pro-actief uitvoeren watertoets.....	12
3	Gezond, schoon en zoet water.....	13
3.1	Inleiding.....	13
3.2	Programmalijs Zelfvoorzienendheid en kringloopsluiting	13
3.2.1	Zelfvoorzienendheid	14
3.2.2	(Kosten)effectieve zoetwatervoorziening	14
3.3	Programmalijs Chemische waterkwaliteit	15
3.3.1	Chemische waterkwaliteit	16
3.4	Programmalijs Lokale knelpunten en kansen	17
3.4.1	Oplossen lokale knelpunten en benutten kansen	17
3.5	Programmalijs Zwemwater.....	17
3.5.1	Aangewezen zwemwaterlocaties voldoen aan de EU-zwemwaterrichtlijn	18
3.6	Programmalijs Coördinatie beheer	19
3.6.1	Intensivering en optimalisering beheer.....	19
3.6.2	Op assetmanagement gestoelde beheerplannen.....	20
4	Watersysteem	21
4.1	Programmalijs Integrale investeringen watersysteem	21
4.1.1	Inundatie	22
4.1.2	Integrale peilbesluiten	23
4.1.3	Programmering wateroverlastopgave op basis van systeemanalyses	24
4.1.4	Inrichting, beheer en waterkwaliteit watersysteem	24
4.1.5	Vismigratie.....	26
4.1.6	Waterkwaliteit lokale wateren	27
4.2	Programmalijs Grondwater en bodemdaling	27
4.2.1	Kwantitatief grondwaterbeheerder	28

4.2.2	Visie op bodemdaling	28
4.3	Programmalijn Vaarwegbeheer	29
4.3.1	Vaar(weg)beheer professionaliseren	29
5	Afvalwaterketen en zuiveren	30
5.1	Programmalijn Transporteren en zuiveren.....	30
5.1.1	Transport- en zuiveringssysteem	30
5.2	Programmalijn Hergebruik grondstoffen.....	30
5.2.1	Doorontwikkeling tot energie-, grondstoffen- en zoetwaterfabriek.....	31
5.3	Programmalijn Contract publiek private samenwerking (PPS).....	32
5.3.1	PPS-contract	33
5.4	Programmalijn Samenwerken in de afvalwaterketen	33
5.4.1	Vergroten doelmatigheid en duurzaamheid.....	34
6	Financiën, duurzaamheid en innovatie.....	36
6.1	Programmalijn Coördinatie duurzaamheid en innovatie.....	36
6.1.1	Klimaatakkoord Unie-Rijk (2010).....	36
6.1.2	Innovatie	37
6.2	Programmalijn coördinatie financiële producten	38
6.2.1	Financiële- en bedrijfsprocessen	38
7	Bestuur, organisatie en instrumenten.....	39
7.1	Programmalijn Organisatieontwikkeling, sturing en informatievoorziening	39
7.1.1	Transparante ontwikkel- en beheerorganisatie	40
7.1.2	Informatie is een kostbaar middel.....	42
7.2	Programmalijn Coördinatie regulering en toezicht	42
7.2.1	Reguleringsketen	43
7.2.2	Effectieve inzet instrumentarium toezicht en handhaving	44
7.2.3	Eén integrale en actuele legger	44
7.2.4	Omgevingswet.....	45
7.2.5	Integrale Waterschapsverordening.....	45
7.3	Programmalijn Waterbewust en communicatie.....	46
7.3.1	Waterbewust	47
7.3.2	Communicatie	48
7.4	Programmalijn Crisisorganisatie	48
7.4.1	Crisisorganisatie	49

1 Inleiding

Delfland maakt, conform de Waterwet, iedere zes jaar een waterbeheerplan dat het inhoudelijke en strategische kader geeft voor de begroting en uitvoering. Het staat daarmee aan de basis van het werk van Delfland.

Ervaringen, opgedaan bij de uitvoering van voorgaande waterbeheerplannen, leren ons dat flexibiliteit in de uitvoering noodzakelijk is. Kunnen inspelen op veranderingen is de sleutel naar het behalen van doelen. Daarom kiest Delfland ervoor om strategie en uitvoering in plan en proces uit elkaar te halen.

Op 19 november 2015 is door het algemeen bestuur van Delfland het Waterbeheerplan 2016-2021 (WBP5) vastgesteld. Dit bevat het strategisch deel.

In het voorliggende uitvoeringsprogramma zijn het werk en de taken van Delfland voor de komende planperiode geprogrammeerd. De doelen zijn concreet vertaald naar resultaten voor de komende zes jaar. De mate van concreetheid van de resultaten in dit uitvoeringsprogramma hangt af van de fase waarin een specifiek onderwerp zich bevindt. Relatief nieuwe onderwerpen, zoals bodemdaling, zelfvoorzienend en klimaatbestendige stad zullen voor de uitwerking in resultaten een ander abstractieniveau kennen dan onderwerpen waar Delfland al vele jaren aan werkt. Voorbeelden daarvan zijn waterveiligheid, verkleinen van de kans op wateroverlast en de uitvoering van de Kaderrichtlijn-Water (KRW) maatregelen.

1.1 Koppeling uitvoeringsprogramma aan de planning en control-cyclus

Dit uitvoeringsprogramma is opgesteld voor de gehele planperiode, 2016 tot en met 2021. Door het te koppelen aan de P&C-cyclus ontstaat de mogelijkheid om het uitvoeringsprogramma jaarlijks aan te passen op nieuwe ontwikkelingen. Daarom is het uitvoeringsprogramma ook een bijlage bij de programmabegroting 2016.

1.2 Financiële gegevens

Een nadere uitwerking van de financiële middelen en een toelichting daarop zijn terug te vinden in de programmabegroting 2016 en de meerjarenraming 2017-2021. Op de volgende pagina is weergegeven hoeveel geld per programma voor de planperiode beschikbaar is.

1.2.1 Exploitatie

Programma (bedragen * € 1 miljoen)	Meerjarenraming 2016-2021					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stedelijk waterbeheer, klimaatadaptatie en veiligheid	15,2	16,0	17,1	17,7	18,4	19,2
Gezond, schoon en zoet water	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3
Watersysteem	32,5	31,5	30,3	29,7	29,2	28,3
Afvalwaterketen en zuiveren	102,8	100,6	98,6	98,6	99,7	99,9
Financiën, duurzaamheid en innovatie	8,6	8,5	8,5	8,4	8,3	8,3
Bestuur, organisatie en instrumenten	26,4	27,3	26,2	27,5	25,7	25,7
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-204,5	-202,8	-202,2	-203,5	-204,9	-206,4
Exploitatieresultaat	16,8	16,5	19,4	19,3	21,4	22,6
afschrijvingen	33,9	35,2	34,3	36,0	37,8	39,7
investeringen	-47,9	-43,8	-44,1	-43,0	-41,3	-36,2
Afbouw schuldpositie	-2,8	-7,9	-9,6	-12,3	-17,9	-26,1
Saldo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

1.2.2 Investeringsraming 2016

Investeringsraming 2016 (* € 1 miljoen)	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stedelijk waterbeheer, klimaatadaptatie en veiligheid	10,7	9,5	12,3	11,3	9,5	11,4
Gezond, schoon en zoet water	1	0,9	1,8	5,8	2,3	0,4
Watersysteem	9,1	13,3	14,6	12,5	14,1	11,6
Afvalwaterketen en zuiveren	0,7	0,6	1,9	1,2	3,2	0,6
Financiën, duurzaamheid en innovatie	0,5	3,1	1,2	0	0	0
Bestuur, organisatie en instrumenten	0	0	0	0	0	0
Totaal	22,1	27,5	31,8	30,8	29,1	23,9
Huisvesting	13	4	0	0	0	0
Warmte koude Opslag (Incl. Smart Polders)	0,6	0	0	0	0	0
HWBP	12,2	12,2	12,2	12,2	12,2	12,2
Totaal investeringen	47,9	43,8	44,1	43	41,3	36,2

1.3 Leeswijzer

Met de kaderbrief 2016 (kenmerk 1195459) is de basis gelegd voor de indeling van het uitvoeringsprogramma in zes inhoudelijke programma's. Ieder programma bevat programmaliijnen waarlangs de doelen zijn uitgewerkt.

Ten opzichte van de formulering van de doelen uit de kaderbrief 2016 hebben zich enkele wijzigingen voorgedaan. Zo is in enkele gevallen sprake van een verplaatsing van een doel van het ene naar het andere programma omdat dit dan beter bij elkaar past. Daarnaast is voor enkele doelen de formulering van het doel aangepast.

Per doel is met een tabel weergegeven welke resultaten in welk jaar worden gerealiseerd. Resultaten met een jaarlijks terugkerend karakter zijn eenmalig opgenomen. Daarbij is vermeld voor welke periode het terugkerende karakter geldt.

Resultaten die verder weg liggen in de tijd zullen mogelijk in de planperiode van het WBP5 worden aangescherpt/aangepast naarmate ze in tijd dichterbij komen. De koppeling aan de P&C-cyclus maakt dit mogelijk.

De prestatie-indicatoren zijn nog niet voor ieder doel geformuleerd. Prestatie-indicatoren en/of bijbehorende streefwaarden worden de komende jaren (door)ontwikkeld. Voor ieder doel is aangegeven wanneer dit gebeurt.

2 Stedelijk waterbeheer, klimaatadaptatie en veiligheid

2.1 Inleiding

Delfland beschermt het beheergebied tegen overstromingen. Het waarborgen van de veiligheid en het aanpassen aan het veranderende klimaat heeft de hoogste prioriteit. Samen met gemeenten bereidt Delfland de steden in het gebied voor op de frequentere buien en droogte als gevolg van klimaatverandering. In dit sterk verstedelijkte gebied met veel glastuinbouw vraagt dit om creatieve oplossingen en het beperken van het aantal regels en procedures. Delfland speelt flexibel in op ruimtelijke initiatieven, stimuleert multifunctionaliteit en houdt hemelwater langer vast.

2.2 Programmalijn Klimaatadaptatie

Delfland wil samen met zijn partners het bebouwde gebied minder kwetsbaar maken voor extreme weersomstandigheden, en mogelijke schade bij overstromingen beperken. In de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie hebben rijk, provincies, gemeenten en waterschappen afgesproken waterveiligheid en klimaatbestendigheid integraal mee te wegen bij ruimtelijke ontwikkelingen. De ambitie daarbij is dat in 2020 klimaatbestendig handelen en waterrobuust inrichten een integraal onderdeel van het beleid en handelen is, zodat Nederland in 2050 daadwerkelijk klimaatbestendig is ingericht.

Delfland is een van de initiatiefnemers van een Community of Practice, een flexibele netwerkorganisatie waarin partijen in de Zuidelijke Randstad vrijwillig samenwerken aan klimaatadaptatie.

2.2.1 Deltabeslissingen ruimtelijke adaptatie

Doel: Delfland gaat in nauwe samenwerking met gemeenten en andere belanghebbenden de Deltabeslissingen Ruimtelijke Adaptatie nader uitwerken en uitdragen, waardoor de sponswerking in ons sterk verharde gebied toeneemt en er bij ruimtelijke ontwikkelingen klimaatadaptief wordt gehandeld.

Prestatie-indicator op doelniveau: deze wordt in 2016 ontwikkeld.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>
Resultaten						
2016						
Planvorming	Delfland werkt in 2016 actief mee aan initiatieven van en met derden om het klimaatadaptief handelen in het sterk verharde gebied te versterken waaronder het vergroten van de sponswerking.					
2017						
Beleid	Delfland heeft in 2017 een strategie vastgesteld om klimaat adaptief handelen in het sterk verharde gebied te versterken.					
2018						
Uitvoering	Implementatie van de strategie en start van de uitvoering.					
Jaarlijks (2019-2021) terugkerend resultaat						
Uitvoering:	Uitvoeren van de strategie om klimaatadaptief handelen te versterken.					
2020						
Uitvoering:	Evaluatie van de strategie als opmaat naar WBP 6.					

2.3 Programmalijn Veiligheid

De dijken en duinen (primaire keringen) voldoen aan de gestelde normen. Met de komst van een nieuwe landelijke norm worden ze opnieuw getoetst en zo nodig vinden maatregelen plaats. Het huidige investeringsprogramma (2015) voor stevige dijken (gericht op versterking van de regionale keringen) wordt voortgezet, zodat ook deze voldoen aan de norm en het achterliggende gebied beschermd is tegen overstromingen. Er vindt een accentverschuiving van beleidsregels naar uitvoering van kadeverbeteringen plaats. Door onverminderd dagelijks en groot onderhoud uit te voeren blijven alle keringen aan de norm voldoen.

Van oudsher hebben de waterkeringen ook allerlei maatschappelijke functies en steeds vaker komen er vragen om de dijken van Delfland multifunctioneel in te zetten. Delfland werkt samen met gebiedspartners aan creatieve oplossingen voor multifunctionele dijken, waarbij ook binnenstedelijk de historische waarden kunnen worden behouden en tegelijkertijd de veiligheid wordt gegarandeerd.

2.3.1 Waterkeringen zijn veilig

Doel: de waterkeringen zijn veilig. Ze worden goed onderhouden en periodiek beoordeeld op stabiliteit en hoogte. Als ze niet voldoen aan de norm worden passende maatregelen genomen, afgestemd met de omgeving en risico gestuurd.

Prestatie-indicator op doelniveau: percentage keringen op orde op basis van toetsresultaat 2015(primair)/toetsing 2012 (regionaal).

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde						
Primaire keringen	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Regionale keringen	89%	90%	93%	95%	97%	98%
Overige keringen	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.

Resultaten

2016:

Beleid

- De werkwijze voor bestaande niet waterkerende objecten (NWO) is vastgesteld en wordt geïmplementeerd.
Het Delflands Algemeen Waterkeringenbeleid is geactualiseerd.
Binnenstedelijke aanpak waterkeringen is geïmplementeerd en de toepassing in een pilotproject is geëvalueerd.
De structuur voor modulair beleid is vastgesteld.
- De omgeving wordt geadviseerd over mogelijkheden voor medegebruik binnen de veiligheidseisen.
- De nieuwe normen voor toetsing van primaire waterkeringen zijn geïmplementeerd. De normeringssystematiek voor polderkaden (overige keringen) is gereed. De zorgplicht voor de primaire keringen is geïmplementeerd. Het Functioneel Ontwerpproces Boezemkades is op basis van de uitgevoerde evaluatie geactualiseerd.
- De belangen van Delfland voor uitvoerbare veiligheidsnormen worden behartigd in gremia.
- Het onderzoek naar verdroogde kades is uitgevoerd. Er worden praktijkproeven en monitoringsprogramma's (Natura 2000) uitgevoerd.

Planvorming

- 35 planvormingstrajecten buitengewoon onderhoud (BGO).
- Toetsing plannen van derden ter behoud veiligheid waterkeringen. Signalering van kansen om opgaven Delfland te combineren met werken van derden.

Uitvoering

- Verbeteropgave minder risicovolle keringen (4,2 km totaal) – voorbereiding.
- Buitengewoon onderhoud afgekeurde regionale keringen (toetsresultaat 2015) netto realisatie 5000 meter. Overig buitengewoon onderhoud circa 5,5 km keringen (ophogen en beschoeiing).
- Verbeteropgave polderkade DSM 4530 meter uitgevoerd.

Regulering en handhaving

- Beleidsregels medegebruik waterkeringen zijn op orde.
- Toezichtsplan Keringen opgesteld conform risicoanalyse en saneringsbeleid. Status Quo vastgesteld.
- Toezicht op "opgeknapte" dijkvakken middels schouw en signaaltoezicht.
- Bij ongewenste NWO's op opgeknapte dijkvakken vindt handhaving plaats.

Beheer

- De verantwoording voor Europese Richtlijn Overstromingsrisico's is gereed.
- De overige keringen zijn getoetst aan het leggerprofiel.
- Middels tactisch en gegevensbeheer is er te allen tijde een actueel overzicht van de beheersituatie en veiligheidsrisico's beschikbaar.
Over de zorgplicht voor de veiligheid van de regionale waterkeringen is jaarlijks gerapporteerd aan de provincie Zuid-Holland.
- Circa 725 km waterkeringen is geïnspecteerd.
- Maaionderhoud aan circa 20 ha groene kade is uitgevoerd.
- De 6 sluizen en andere kunstwerken in de keringen zijn onderhouden.

Jaarlijks (2017-2021) terugkerende resultaten:**Beleid**

- Het beleid wordt van 6 beleidsregels stapsgewijs omgezet naar één (digitaal) modulair beleidskader. Dit wordt actueel gehouden aan de regelgeving en met oog voor maatschappelijke ontwikkelingen.
- De omgeving wordt geadviseerd over mogelijkheden voor medegebruik binnen de veiligheidseisen.
- De belangen van Delfland voor uitvoerbare veiligheidsnormen worden behartigd in gremia
- Het onderzoek naar verdroogde kades is uitgevoerd. Er worden praktijkproeven en monitoringsprogramma's uitgevoerd.

Planvorming

- Toetsing plannen van derden ter behoud veiligheid waterkeringen. Signalering van kansen om opgaven Delfland te combineren met werken van derden.

Regulering en handhaving

- Beleidsregels medegebruik waterkeringen zijn op orde.
- Toezichtsplan Keringen geactualiseerd.
- Toezicht conform toezichtsplan Keringen.
- Bij ongewenste nieuwe NWO's en ongewenste bestaande op gesaneerde dijkvakken vindt handhaving plaats conform toezichtsplan.

Beheer

- Over de zorgplicht voor de veiligheid van de primaire keringen is jaarlijks gerapporteerd aan het bestuur en eenmaal per drie jaar aan Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). Over de zorgplicht voor de veiligheid van de regionale waterkeringen is jaarlijks gerapporteerd aan de provincie Zuid-Holland.
- Circa 725 km waterkeringen is geïnspecteerd.
- Maaionderhoud aan circa 20 ha groene kade is uitgevoerd.
- De 6 sluizen en andere kunstwerken in de keringen zijn onderhouden.

2017**Planvorming**

- 35 planvormingstrajecten BGO.

Uitvoering

- Verbeteropgave minder risicovolle keringen (4,2 km totaal) - realisatie 2600 meter.
- Buitengewoon onderhoud afgekeurde regionale keringen (toetsresultaat 2015) netto realisatie 7500 meter. Overig buitengewoon onderhoud circa 12,5km keringen (ophogen en beschoeiing).

Beheer

- Delfland is gereed om te starten met de vierde landelijke toetsronde primaire waterkeringen o.b.v. de nieuwe nummering.
- Alle regionale keringen (exclusief kunstwerken) zijn voorzien van een toetsoordeel conform de eerste toetsronde (nader onderzoek). De regionale keringen rond de waterbergingen zijn voorzien van een toetsoordeel.
- Mede op basis van de watersysteemanalyses (WSA) zijn de polderkades die niet aan de legger voldoen gerangschikt op urgentie.

2018:**Planvorming**

- 35 planvormingstrajecten BGO.

Uitvoering

- Verbeteropgave minder risicovolle keringen (4,2 km totaal) - realisatie 1600 meter.
- Buitengewoon onderhoud afgekeurde regionale keringen (toetsresultaat 2015) netto realisatie 9500 meter. Overig buitengewoon onderhoud circa 15 km keringen (ophogen en beschoeiing).

Beheer

- De 40 km nieuwe regionale keringen zijn voorzien van een toetsoordeel (opgevaardeerde keringen).

2019:**Planvorming**

- 20 planvormingstrajecten BGO.

Uitvoering

- Buitengewoon onderhoud afgekeurde regionale keringen (toetsresultaat 2015) netto realisatie 9900 meter. Overig buitengewoon onderhoud circa 18 km keringen (ophogen en beschoeiing).

Beheer

- Alle kunstwerken en constructies binnen de regionale keringen zijn voorzien van een toetsoordeel.
- 50% van de overige keringen is voorzien van een toetsoordeel op basis van de in 2016 vastgestelde norm en methodiek.

2020:**Planvorming**

- 5 planvormingstrajecten BGO

Uitvoering

- Buitengewoon onderhoud afgekeurde regionale keringen (toetsresultaat 2015) netto realisatie 8900 meter. Overig buitengewoon onderhoud circa 20 km keringen (ophogen en beschoeiing).

Beheer

- 50% van de primaire keringen is voorzien van een toetsoordeel op basis van de nieuwe normering.
- 50% van de regionale keringen is voorzien van een toetsoordeel conform de tweede toetsronde.

2021:**Planvorming**

- 5 planvormingstrajecten BGO.

Uitvoering

- Overig buitengewoon onderhoud circa 20 km keringen (ophogen en beschoeiing).

Beheer

- 75% van de primaire keringen is voorzien van een toetsoordeel op basis van de nieuwe normering.
- 70% van de regionale keringen is voorzien van een toetsoordeel conform de tweede toetsronde.
- 75% van de overige keringen is voorzien van een toetsoordeel op basis van de in 2016 vastgestelde norm en methodiek.

2.4 Programmatisch Stedelijk waterbeheer

Van oudsher zijn de waterketen en het watersysteem aan elkaar gekoppeld, via bijvoorbeeld overstorten van riolering op het oppervlaktewater en andersom wordt hemelwater via de rioleringen en waterzuiveringen afgevoerd. Deze fysieke koppeling vraagt ook om een beleidsmatige koppeling. Hieruit komen meerdere integrale vraagstukken aan de orde die zowel in de eigen organisatie als in de omgeving uitwerking vragen. Door de kerntaken op deze manier integraal op te pakken, vervult Delfland zijn zorgplichten.

Gezamenlijk met gemeenten en maatschappelijke partners onderzoekt Delfland de opgaven in en rond de steden. Voor Delfland staan watervraagstukken centraal, waarbij Delfland inbreng levert in de uitvoeringsprogramma's van de gemeentelijke waterplannen. De inhoudelijk doelstellingen ten aanzien van de aanpak van onder andere wateroverlast, veiligheid en het verbeteren van de waterkwaliteit zijn hierbij leidend. Waar mogelijk biedt Delfland in de planvorming particuliere en private partijen de ruimte om met oplossingen te komen. Bij complexere plannen van derden (zoals A4, A13-A16 en Blankenburgverbinding) zoekt Delfland in een zo vroeg mogelijk stadium de samenwerking om de belangen van Delfland te borgen.

In het WBP5 is integraal werken als een van de richtinggevende uitgangspunten gedefinieerd. Met de inzet van strategisch omgevingsmanagement (SOM) voor de planvorming en gebiedsprocessen geven we invulling aan deze integrale manier van werken. Onze omgeving

blijft veranderen. Met strategisch omgevingsmanagement spelen we hier op in, door het boeken van resultaten te combineren met het bouwen aan een duurzame, op vertrouwen gebaseerde relatie.

De afgelopen jaren heeft Delfland, met goed resultaat, ervaring opgedaan met deze manier van denken en werken. De komende jaren zal dit verder wordt verbreed en versterkt. Delfland ziet strategisch omgevingsmanagement als een onderdeel van het vakmanschap van een waterbeheerorganisatie in de 21ste eeuw.

2.4.1 Integraal uitvoeren zorgplicht

Doel: Delfland voert de zorgplichten integraal uit en koppelt de werkzaamheden aan de steeds sneller veranderende omgeving.						
Prestatie-indicator op doelniveau: deze wordt in 2016 ontwikkeld.						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>
Resultaten						
Jaarlijks (2016-2021)terugkerende resultaten:						
Beleid						
• <i>Per portefeuille inventariseren en analyseren relevante maatschappelijke, bestuurlijke en technische ontwikkelingen.</i> • <i>Inventariseren van kansen en initiëren van thema's voor integrale uitvoering zorgplichten op basis van assetmanagement en beleidsanalyses.</i>						

2.4.2 Strategisch omgevingsmanagement

Doel: op basis van de principes van strategisch omgevingsmanagement zal Delfland samen met relevante stakeholders planvorming en gebiedsprocessen inrichten.						
Prestatie-indicator op doelniveau: deze wordt in 2016 ontwikkeld.						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>
Resultaten						
2016:						
Planvorming						
• <i>Het relatiebeheer en de contacten op bestuurlijk en ambtelijk niveau (werkvloer en management) zijn georganiseerd via structurele ambtelijke en bestuurlijke overleggen.</i> • <i>Eén keer per jaar wordt een ambtelijke watertafel georganiseerd en twee keer per jaar een bestuurlijke watertafel.</i>						
Jaarlijks (2017-2021) terugkerende resultaten:						
Planvorming						
• <i>In alle complexere planvormingsprocessen is de aanpak van strategisch omgevingsmanagement expliciet gemaakt en onderdeel van de opdrachten, processen en (besluitvormings-) producten.</i> • <i>Het relatiebeheer en de contacten op bestuurlijk en ambtelijk niveau (werkvloer en management) zijn georganiseerd via structurele ambtelijke en bestuurlijke overleggen.</i> • <i>Eén keer per jaar wordt een ambtelijke watertafel georganiseerd en twee keer per jaar een bestuurlijke watertafel.</i>						
2017:						
• <i>In 2017 beheersen alle sleutelmedewerkers bij de betrokken teams het gedachtengoed van SOM.</i>						

2.4.3 Kansen benutten ruimtelijke ontwikkelingen

Doel: bij ruimtelijke ontwikkelingen worden kansen benut. Waar mogelijk combineert Delfland de belangen met die van gebiedspartners en worden maatregelen genomen om de bijdrage van het watersysteem aan de ruimtelijke kwaliteit en belevings- en gebruikswaarde voor en door burgers en bedrijven te vergroten.

Prestatie-indicator op doelniveau: dit doel heeft geen eigen prestatie-indicator. De ruimtelijke maatregelen die worden getroffen bij de programma's A tot en met D komen mede dankzij dit doel tot stand.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	<i>n.v.t.</i>	<i>n.v.t.</i>	<i>n.v.t.</i>	<i>n.v.t.</i>	<i>n.v.t.</i>	<i>n.v.t.</i>

Resultaten

Jaarlijks (2016-2021) terugkerende resultaten:

Planvorming

- *Actieve inbreng in de ruimtelijke plannen van én met derden met als resultaat kansen te benutten om de doelen van Delfland te realiseren. De ambitie van de inbreng wordt bepaald vanuit de inhoudelijke doelen.*
- *Eenduidige inbreng in complexe plannen van derden om het belang van Delfland te borgen.*
- *Delfland werkt samen met gemeenten aan gemeentelijke waterplannen. De nadruk ligt hierbij op de uitvoeringsprogramma's. Delfland streeft naar actuele uitvoeringsprogramma's van de gemeentelijke waterplannen.*

2.4.4 Pro-actief uitvoeren watertoets

Doel: het pro-actief uitvoeren van de watertoets op binnengekomen ruimtelijke plannen.

Prestatie-indicator op doelniveau: afhandelen wateradviezen binnen gestelde termijnen.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Resultaten

Jaarlijks (2016-2021) terugkerende resultaten:

Planvorming

- *Het voeren van structureel vooroverleg met de gemeenten in kader van de watertoets.*
- *Het afhandelen van de watertoets op ruimtelijke plannen binnen de gestelde termijnen.*

3 Gezond, schoon en zoet water

3.1 Inleiding

Delfland zet zich volledig in om de waterkwaliteitsdoelen te halen en werkt samen met anderen toe naar een emissieloos beheergebied. Daarbij zijn zelfvoorzienendheid en kringloopsluiting nieuwe speerpunten in het coalitieakkoord 2015-2019.

3.2 Programmalijn Zelfvoorzienendheid en kringloopsluiting

Het sluiten van de kringlopen bevordert het duurzaam omgaan met ons watersysteem. Er wordt de komende jaren een integrale strategie op kringloopsluiting ontwikkeld waarbij Delfland streeft naar het kunnen voorzien in de eigen waterbehoefte. Onder andere kunnen de afvalwaterzuiveringsinstallaties dienen als bron van zoet water. Tegelijkertijd moeten de emissies van verontreinigende stoffen naar ons watersysteem sterk worden teruggebracht.

In 2017 wordt een strategie voor zelfvoorzienendheid vastgesteld waarbij de aanpak voor een (nagenoeg) emissieloos Delfland, de toekomstbestendige kringloopsluiting van energie en grondstoffen en de aanpak voor een kosteneffectieve zoetwatervoorziening nu en in de toekomst integraal en in samenhang worden meegenomen. Belangrijk hierbij is dat ook de gebiedspartners (bijvoorbeeld de glastuinbouw) worden betrokken bij het opstellen van deze strategie. Op basis van deze strategie kunnen in de jaren daarna kansen worden geïdentificeerd en vervolgens worden benut. Voorbeelden hiervan zijn het hergebruik van het effluent in het regionale watersysteem, het verbeteren van de waterkwaliteit door extra zuiveringsmaatregelen op afvalwaterzuiveringsinstallatie De Groote Lucht (DGL) en de realisatie van de waterharmonica in de Rietputten. In 2018 wordt het definitief ontwerp van de waterharmonica opgesteld, waarna in 2019 een uitvoeringsbesluit wordt genomen en de waterharmonica in 2021 wordt opgeleverd.

In deze planperiode blijft Delfland zich inzetten voor een (kosten)effectieve zoetwatervoorziening voor de daarvan afhankelijke functies in het beheergebied. Daartoe zet Delfland in op meerdere sporen:

- De belangen van Delfland ten aanzien van zoetwatervoorziening worden geborgd in planvorming van derden. De inzet daarbij is in ieder geval behoud van het – nog zeker een aantal decennia klimaatbestendige - inlaatpunt Bernisse-Brielse Meer. Voor de komende jaren zijn met name de Rijksstructuurvisie Grevelingen en Volkerak-Zoommeer, de verdieping van de Nieuwe Waterweg, het Deltaprogramma en het Kierbesluit Haringvliet relevant.
- Kennis en instrumenten worden ontwikkeld en toegepast om voor de lange termijn een goede zoetwatervoorziening te behouden. De afspraken uit het Deltaprogramma, zoals benoemd in de Deltabeslissing Zoetwater, worden geïmplementeerd. Als onderdeel werkt Delfland in de planperiode het zogenaamde voorzieningenniveau uit voor het beheergebied. Dit is een hulpmiddel om de gebruiker van zoetwater (waaronder de glastuinbouw) duidelijkheid te geven over de beschikbaarheid van zoetwater en over zijn handelingsperspectief om ook op bedrijfsniveau zo doelmatig mogelijk met zoetwater om te gaan. De eigen verantwoordelijkheid van de land- en tuinbouwsector is een belangrijk aspect, zoals verwoord in het Deltaprogramma en het Bestuursakkoord Zoet Water. Om op termijn zo veel mogelijk zelfvoorzienend te worden, wordt ingezet op innovatieve maatregelen zoals hergebruik van effluent en het bij droogte slimmer doorspoelen en te sturen met water.
- De bestaande waterakkoorden met de omliggende waterschappen worden uitgevoerd en actueel gehouden door deze cyclisch te evalueren en indien nodig te herzien.

3.2.1 Zelfvoorzienendheid

Doel: Delfland heeft in 2017 een strategie vastgesteld om op een toekomstbestendige wijze kringlopen te sluiten en (nagenoeg) zelfvoorzienend te kunnen zijn in de waterbehoefte.						
Prestatie-indicator op doelniveau: niet van toepassing						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Resultaten						
2016:						
• <i>Interne startnotitie is 1e halfjaar 2016 opgesteld.</i> • <i>In het 2e halfjaar 2016 worden hierbij de externe partners betrokken.</i>						
2017:						
Beleid						
• <i>Strategie vastgesteld voor een zelfvoorzienend Delfland.</i>						
2018:						
Planvorming						
• <i>Definitief ontwerp waterharmonica opgesteld.</i>						
2019:						
Planvorming						
• <i>Uitvoeringsbesluit genomen en aanleg waterharmonica gestart.</i>						
2020: geen						
2021:						
Uitvoering						
• <i>Waterharmonica opgeleverd.</i>						

3.2.2 (Kosten)effectieve zoetwatervoorziening

Doel: Delfland zet zich in voor een (kosten)effectieve zoetwatervoorziening, nu en in de toekomst samen met de partners.						
Prestatie-indicator op doelniveau: het Chloride gehalte van 200mg/l wordt in de boezem in reguliere situaties niet voor langer dan 48 uur per gebeurtenis overschreden. Deze prestatie-indicator is in ontwikkeling.						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.
Resultaten						
Jaarlijks (2016-2021) terugkerende resultaten:						
Uitvoering						
• <i>De belangen van Delfland ten aanzien van zoetwatervoorziening zijn geborgd in planvorming van derden.</i> • <i>Kennis en instrumenten zijn ontwikkeld en toegepast om voor de lange termijn de zoetwatervoorziening te borgen.</i>						
Beheer						
• <i>De waterakkoorden zijn actueel.</i>						

3.3 Programmalijn Chemische waterkwaliteit

Delfland zet zich volledig in binnen de mogelijkheden die het als waterschap heeft om de waterkwaliteitsdoelen te halen en werkt samen met anderen toe naar een emissieloos beheergebied. Om dit te bereiken wordt er nu al maximaal ingezet op het terugdringen van verontreinigingen naar oppervlaktewater. Delfland doet dit door:

- blijvende prioriteit voor handhaving van (tuinbouw)bedrijven die illegaal lozen. Dat betekent een mentaliteitsverandering bij tuinders. Delfland wil de helpende hand toesteken aan ondernemers maar handhaaft en legt verantwoordelijkheden waar ze horen. Delfland zet het gebiedsgericht meten in de glastuinbouwgebieden voort. In 2021 is 80% van de glastuinbouwvelden bezocht en jaarlijks wordt 15% van alle glastuinbouwbedrijven gecontroleerd op ongewenste emissies en wet- en regelgeving. Door deze aanpak is er tijd om te leren van de opgedane ervaringen en voor een goede samenwerking met partners.
- het versterken van de samenwerking met partners (gemeenten, glastuinbouw en melkveehouderij) om emissies te beperken. Om het bewustzijn bij ondernemers te vergroten wordt blijvend geïnvesteerd in voorlichting, regulering en handhaving van wet- en regelgeving, ook digitaal. Deze samenwerking wordt vormgegeven in de volgende projecten:
  - het regionaal uitvoeringsprogramma emissieloze kas, gericht op verminderen van emissies, bewustwording en beter naleefgedrag, afstemming van beleid, vergunningsverlening en handhaving, o.a. om vorm te geven aan het uitvoeren van nieuwe regelgeving (verwacht in 2017) rond de verplichte zuivering van bestrijdingsmiddelen. Het gaat hier met name om wettelijke maatregelen.
  - Deltaplan Agrarisch Waterbeheer. In dit project van de LTO worden bovenwettelijke maatregelen genomen om de waterkwaliteit te verbeteren en aanscherping van mestbeleid te voorkomen. In 2016 wordt met melkveehouders in Oostland en Midden-Delfland een subsidieregeling uitgevoerd om de gevolgen van erfafspoeling te beperken en worden andere kansrijke maatregelen (zoals de baggerpomp) met de melkveehouders en manegehouders vormgegeven.
- zelf maatregelen te nemen waar mogelijk en kosteneffectief. In 2014 en 2015 is de boezem in de zomermaanden effectgericht doorgespoeld met relatief schoner water uit het Brielse Meer. In 2016 wordt op basis van een evaluatie van deze twee jaar het doorspoelen mogelijk opgenomen in het reguliere peilbeheer. Daarnaast optimaliseert Delfland haar baggerwerkzaamheden voor waterkwaliteitsaspecten. In 2016 en 2017 wordt deze activiteit gemonitord. Op basis van een evaluatie eind 2017 wordt het geoptimaliseerde baggeren daarna regulier door Delfland toegepast.
- borgen van belangen en participeren in regionale en landelijke ontwikkelingen. Zowel voor de zoetwatervoorziening als voor het terugdringen van verontreinigingen van het watersysteem is nationale en Europese inzet nodig. Om het doelgat in de chemische waterkwaliteit te dichten zal ook het rijksbeleid hiertoe voldoende handvatten moeten bieden en blijft Delfland de ontwikkeling van landelijke en Europese wet- en regelgeving beïnvloeden.

Ondersteunend aan de strategie voor het bereiken van een emissieloos Delfland, is het realiseren van bewustwording (en daarmee verwachte gedragsverandering) bij de verschillende betrokken partijen. De wijze waarop dit gebeurt wordt de komende periode uitgewerkt, er zal bijvoorbeeld worden ingezet op verschillende vormen van burgerparticipatie. In 2017 komt een app beschikbaar waarmee actuele waterkwaliteitsgegevens opgevraagd kunnen worden. De bijeenkomsten voor glastuinbouwbedrijven ter ondersteuning van het gebiedsgericht meten (positief handhaven) zullen worden voortgezet.

De chemische waterkwaliteit is zoals bekend afhankelijk van natuurlijke factoren en processen, antropogene bronnen en (in)directe maatschappelijke factoren zoals economie, wet- en regelgeving en technologische ontwikkelingen. De exacte uitwerking van de geprogrammeerde maatregelen op de chemische waterkwaliteit is hierdoor niet tot in detail te voorspellen. Delfland heeft de risico's in beeld en door te monitoren, volgen en bij te stellen en een programmatisch aanpak te hanteren, heeft Delfland vertrouwen in het behalen van de chemische doelen. Met het verbeteren van de chemische waterkwaliteit komt het vergezicht *'overall kun je zwemmen'* weer een stap dichterbij!

3.3.1 Chemische waterkwaliteit

Doel: in 2021 is de chemische waterkwaliteit zodanig dat met een voortgaande ontwikkeling van de ecologische en chemische waterkwaliteit de KRW-doelen in 2027 zijn gehaald.

Prestatie-indicator op doelniveau:

1. Het stikstofgehalte in de West- en Oostboezem is respectievelijk maximaal 2,4 en 2,0 mg/l in 2021
2. De overschrijding van bestrijdingsmiddelen is in 2021 met 75% afgenomen ten opzichte van 2013 volgens de landelijke beoordelingssystematiek
3. Het percentage aangetroffen bestrijdingsmiddelen en de gemiddelde concentratie van de aangetroffen bestrijdingsmiddelen in het bestrijdingsmiddelenmeetnet is in 2021 respectievelijk lager dan 5% en 0,1 µg/l

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde						
1	3,3 & 2,2 mg/l	3,1 & 2,1 mg/l	2,9 & 2,1 mg/l	2,7 & 2,1 mg/l	2,5 & 2,0 mg/l	2,4 & 2,0 mg/l
2	25%	35%	45%	55%	65%	75%
3	8,0% & 0,15 µg/l	7,5% & 0,14 µg/l	6,5% & 0,13µg/l	6,0% & 0,12 µg/l	5,5% & 0,11µg/l	5,0% & 0,10 µg/l

Resultaten

2016:

Beleid

- *Communicatieplan voor emissieloos Delfland met aandacht voor bewustwording en eigenaarschap*

Jaarlijks (2016-2021) terugkerende resultaten

Beleid

- *Toegenomen bewustzijn bij burgers en bedrijven over chemische waterkwaliteit conform opzet van het communicatieplan.*

Planvorming

- *Sectoren en gemeenten leven afspraken emissieloos Delfland na.*

Regulering en handhaving

- *Eind 2021 is 80% van alle glastuinbouwgebieden doorgelicht en/of in nazorg. Plan ten behoeve van nazorg is geïmplementeerd.*
- *95% van de glastuinbouwbedrijven rapporteert tijdig (UP-rapportage) en representatief deel is op kwaliteit gecontroleerd.*
- *Deelnemende bedrijven aan project Erfscans gecontroleerd en jaarlijks 17% (40 a 50 bedrijven) van overige agrarische bedrijven gecontroleerd op ongewenste emissies en naleving van wet- en regelgeving.*
- *Toezichtsplan overige directe lozingen opgesteld op basis van risicoanalyse.*
- *Jaarlijks 15 % van het glastuinbouwbestand gecontroleerd op ongewenste emissies en naleving van wet- en regelgeving.*

Beheer

- *Doorspoelregime ter verbetering van de chemische waterkwaliteit is aangepast op basis van bevindingen in het kader van "Sturen met water".*
- *Jaarlijkse monitorrapportage van de waterkwaliteit op basis van een monitoringsprogramma.*

2017:

Beleid

- *Evaluatie uitvoerbaarheid waterkwaliteitsbaggeren.*
- *Strategie voor een 'emissieloos' Delfland in 2027.*

2018:

Beleid

- *Evaluatie effectiviteit waterkwaliteitsbaggeren.*

3.4 Programmalijn Lokale knelpunten en kansen

In de afgelopen planperiode is een groot aantal lokale knelpunten opgepakt en uitgevoerd. Inmiddels is de oorspronkelijke lijst bijna in zijn geheel afgewerkt. De verwachting is dat medio 2016 de resterende knelpunten zijn opgelost, waarbij de realisatie nadrukkelijk wordt aangegrepen om waterissues onder de aandacht te brengen van een breder publiek. Ondertussen is een nieuwe inventarisatie van knelpunten nodig, waarbij vooral een rol en verantwoordelijkheid voor onze gebiedspartners ligt. De afgelopen periode zal daarom eerst worden geëvalueerd, waarna bekeken wordt in welke vorm deze programmalijn wordt voortgezet. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij de programmalijn 'tactisch beheer'. Indien zich in de tussentijd kansen of knelpunten voordoen, worden deze van geval tot geval beoordeeld.

3.4.1 Oplossen lokale knelpunten en benutten kansen

Doel: zoveel mogelijk afgesproken lokale waterkwaliteitsknelpunten worden opgelost en kansen worden benut binnen taakstellend budget.						
Prestatie-indicator op doelniveau: 2016: aantal opgeloste knelpunten en kansen.						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>
<i>Jaarlijks afgesproken knelpunten worden het volgende jaar opgelost</i>						
Resultaten						
2016:						
Beleid						
Evaluatie aan te pakken lokale knelpunten waterkwaliteit.						
Uitvoering						
Aanpakken/oplossen van 5 lokale knelpunten waterkwaliteit.						
Jaarlijks (2017-2021) terugkerende resultaten:						
<i>Nog nader te bepalen.</i>						

3.5 Programmalijn Zwemwater

Delfland continueert het ingezette beleid en zet alleen in op zwemwateren als ook de beheerder van het desbetreffende water inzet pleegt. Prioriteit wordt gegeven aan locaties met horeca en/of hoge bezoekersaantallen.

Op basis van deze criteria zijn in de periode 2010 – 2015 prioritaire zwemwateren aangewezen en zijn er maatregelen genomen in deze zwemwateren. In de periode 2016 – 2021 worden de knelpunten in de overige zwemwaterlocaties aangepakt.

In lijn met genoemde criteria worden in 2016 de in voorbereiding zijnde maatregelen voor het Wilhelminapark uitgevoerd. In 2016/2017 en 2017/2018 wordt voor respectievelijk de zwemplas Wollebrand en Put te Werve onderzocht welke maatregelen ter verbetering van de zwemwaterkwaliteit noodzakelijk zijn. De planvorming voor maatregelen in de Wollebrand vindt plaats in de periode 2017/2018 – 2019. De uitvoering van de maatregelen is gepland voor 2018/2019. Eén jaar na zwemplas Wollebrand volgen de werkzaamheden voor de locatie Put te Werve waarbij afronding van de maatregelen plaatsvindt in 2020.

Naast de planmatige verbetering van bovengenoemde zwemwaterlocaties is er blijvende aandacht voor de ondersteuning van de beheerders van alle zwemwaterlocaties en vragen incidenten met blauwalg en bacteriële verontreinigingen om adequate inzet. Betrokken gebiedspartners zullen meer dan voorheen gewezen worden op hun eigen verantwoordelijkheden.

3.5.1 Aangewezen zwemwaterlocaties voldoen aan de EU-zwemwaterrichtlijn

Doel: de aangewezen zwemwaterlocaties voldoen aan de EU-zwemwaterrichtlijn en er is alleen bij uitzondering een negatief advies als gevolg van blauwalg en bacteriën.

Prestatie-indicator op doelniveau:

1. Alle zwemwaterlocaties voldoen aan de bacteriële normen die de EU-zwemwaterrichtlijn stelt aan aanvaardbaar zwemwater.
2. Aantal zwemwaterlocaties waar maatregelen zijn genomen met een negatief zwemadvies van max. 3 weken per jaar.

Streefwaarde	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1	15	15	15	15	15	15
2	6	6	8	10	11	11

Resultaten

2016:

Beleid

- *Tijdige communicatie over actuele zwemwaterkwaliteit.*
- *Knelpunten in beeld voor zwemplas de Wollebrand.*

Uitvoering

- *Uitgevoerd maatregelenpakket voor zwemwater Wilhelminapark.*

Beheer

- *Aangepast beheer voor onvoorziene verontreinigingen zwemwater.*
- *Monitoring zwemwaterlocaties zoals geëist in de EU-zwemwaterrichtlijn.*

Jaarlijks (2017-2021) terugkerende resultaten

Beleid

- *Tijdige communicatie over actuele zwemwaterkwaliteit.*

Beheer

- *Aangepast beheer voor onvoorziene verontreinigingen zwemwater.*
- *Monitoring zwemwaterlocaties zoals geëist in de EU-zwemwaterrichtlijn.*

2017:

Beleid

- *Opgavebepaling 1 zwemwaterlocatie.*

Planvorming

- *Maatregelenpakket voor 2 zwemwaterlocaties.*

Uitvoering

- *Uitgevoerd maatregelenpakket voor 1 zwemwaterlocatie.*

2018:

Planvorming

- *Maatregelenpakket voor 1 zwemwaterlocatie.*

Uitvoering

- *Uitgevoerd maatregelenpakket voor 1 zwemwaterlocatie.*

2020:

Uitvoering

- *Uitgevoerd maatregelenpakket voor 1 zwemwaterlocatie.*

3.6 Programmalijn Coördinatie beheer

In het coalitieprogramma is afgesproken om een aparte portefeuillehouder aan te wijzen voor het coördineren van het beheer. Dit om het beheer van het watersysteem en de waterketen effectiever, efficiënter en meer integraal te organiseren. Belangrijk daarbij is het om ook het beheer in samenhang met de gebiedspartners, zoals gemeenten, vorm te geven, waarbij dit uiteindelijk kan leiden tot kostenbesparing. Het beheer en onderhoud op zich is ondergebracht in de inhoudelijke programma's.

Om de geformuleerde doelen te behalen wordt op basis van het in 2015 gestarte programma Tactisch Beheer voortgebouwd. In 2016 zullen de lessen vanuit Tactisch Beheer in 2015 verder worden ontwikkeld en uitgewerkt, waarbij nadrukkelijk wordt gekeken naar het vormgeven van assetmanagement. 2017 staat in het teken van implementatie en verankering.

In 2017 zullen tevens de eerste op assetmanagement gestoelde beheerplannen met gemeenten worden opgestart. Dit wordt in de jaren 2018, 2019 en 2020 verder uitgerold.

Het eerste doel is vooral intern gericht, het tweede doel betreft met name de externe afstemming van beheer en onderhoud.

3.6.1 Intensivering en optimalisering beheer

Doel: door intensivering en optimalisering van het beheer wil Delfland het watersysteem kosteneffectiever in stand houden. Door het juiste beheer wordt de waterveiligheid geborgd, wordt wateroverlast en -tekort zoveel mogelijk voorkomen en kan de waterkwaliteit worden beschermd en verbeterd.

Prestatie-indicator op doelniveau: deze wordt in 2016 ontwikkeld.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>
Resultaten						
2016:						
Beleid	• <i>Assetmanagement ontwikkeld.</i>					
Beheer	• <i>Knelpunten in beheer en onderhoud zijn opgelost.</i>					
2017:						
Uitvoering	• <i>Implementatie assetmanagement.</i>					
2018-2021: Geen resultaten						

3.6.2 Op assetmanagement gestoelde beheerplannen

Doel: Delfland wil met de beheerders van de openbare ruimte komen tot gezamenlijke, op assetmanagement gestoelde, beheerplannen. Ook wil Delfland afspraken maken over de koppeling van beheermiddelen en zo een bijdrage leveren aan de verbetering van de leefomgeving.						
Prestatie-indicator op doelniveau (vanaf 2017): het aantal met gemeenten opgestelde beheerplannen (cumulatief).						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	0	2	4	6	8	10
Resultaten						
2016:						
Beleid						
• <i>Assetmanagement ontwikkeld (zie doel tb 1).</i>						
2017						
Planvorming						
• <i>Met 3 gemeenten starten van het proces om te komen tot beheerplannen.</i>						
Uitvoering						
• <i>Implementatie assetmanagement (zie doel tb 1).</i>						
Jaarlijks (2018-2020) terugkerende resultaten:						
Planvorming						
• <i>Met 3 gemeenten starten van het proces om te komen tot beheerplannen.</i>						
Uitvoering						
• <i>2 op assetmanagement gestoelde beheerplannen.</i>						
2021:						
Uitvoering						
• <i>2 op assetmanagement gestoelde beheerplannen.</i>						

4 Watersysteem

4.1 Programmalijn Integrale investeringen watersysteem

Met de doelen in deze programmalijn wordt ingezet op het op orde brengen van het watersysteem zodat zowel aan de waterhuishoudkundige als aan de ecologische eisen zoals verwoord in het WBP5, kan worden voldaan. Uitgangspunt hierbij is om de maatregelen zoveel mogelijk integraal te programmeren en te realiseren.

Inundatie, voorkomen wateroverlast door investeringen en alternatieve waterbergingen

In 2021 voldoet 98% van het oppervlak van het beheergebied aan de normering voor inundatie. Door investeringen, slim planvormen, beïnvloeden en goed beheer wordt het watersysteem verder vergroot en in stand gehouden. De beweging binnen deze programmalijn gaat van investeren naar beheren en beïnvloeden. Dat betekent dat we meer en meer gaan inzetten op alternatieve waterbergingen en vasthoud-maatregelen zoals onder andere dynamische inzet van gietwaterbassins, waterbergende kasdaken en waterdoorlatende bestrating.

Voor dit doel zijn twee ontwikkelingen die grote invloed hebben op de opgave en de mogelijke oplossingsrichtingen:

1. In 2017 zullen naar verwachting nieuwe klimaatscenario's bekend zijn, op basis waarvan mogelijk een extra inspanning nodig is om de inundatienorm te behalen.
2. De provincie Zuid-Holland heeft begin 2015 in de provinciale verordening een aangepaste, meer realistische norm voor grasland vastgesteld. Deze kan bijdragen aan de realisatie van het doel. Door verbetering van het modelinstrumentarium heeft Delfland nu een beter inzicht in het functioneren van het watersysteem waardoor de meest kosteneffectieve maatregelen in beeld kunnen worden gebracht. Ook is het mogelijk om een gebiedsnorm (met een lager beschermingsniveau) vast te stellen waar kosteneffectieve maatregelen niet mogelijk zijn.

Peilbesluiten

Delfland maakt samen met de belanghebbenden integrale peilbesluiten. In een cyclisch proces worden de peilbesluiten geëvalueerd en geactualiseerd zodat er overal een actueel peilbesluit is vastgesteld.

Watersysteemanalyses

Tussen 2016 en 2021 worden alle polders en de boezem getoetst aan de norm uit de provinciale Waterverordening. Met deze watersysteemanalyses wordt een actueel beeld van de aanwezige wateroverlastknelpunten verkregen en worden de knelpunten in beeld gebracht. Deze analyses worden integraal voorbereid

Ecologie, lokaal water en vismigratie

Binnen enkele jaren zal de programmering van de ecologische maatregelen maximaal geïntegreerd zijn met de waterhuishoudkundige maatregelen en de plannen van de gemeenten in ons beheergebied. Om dit mogelijk te maken en tegelijkertijd de doelstellingen voor 2021 te behalen zullen een aantal stappen worden gezet:

- Belangrijk is dat eerst duidelijk wordt waar vanuit ecologisch oogpunt de aanleg van natte ecologische zones wenselijk is (effectiviteit), en waar de ruimtelijke kansen liggen om deze opgave te behalen. Aangezien het zwaartepunt van de waterhuishoudkundige maatregelen vooral in de polder liggen betekent ook dat integratie van ecologische maatregelen alleen mogelijk is als het zoekgebied voor de opgave aan natte ecologische zones zo ruim mogelijk wordt gekozen. Uitgangspunt hierbij is dat ook maatregelen in de polder een bijdrage leveren aan de KRW doelstelling.
- Bij gemeenten en andere gebiedspartners wordt geïnventariseerd welke ecologische maatregelen en plannen zij hebben in de lokale wateren, en op welke wijze Delfland hier een bijdrage aan kan leveren. Deze inventarisatie vormt de basis voor het formuleren van een gezamenlijke ambitie waarin naar voren komt in welke wateren welke doelstelling wordt beoogd.

Dit betekent dat de eerste jaren (2016-2017) er een fors accent ligt op planvorming en beleidsvoorbereiding. Pas vanaf 2018 is er zicht op de wijze waarop de ecologische opgaven (zowel KRW als voor lokaal water) behaald kunnen worden en komt vanaf dan het accent meer op de realisatie van natte ecologische zones te liggen. Van groot belang is hierbij de medewerking van de gebiedspartners (vooral gemeenten) omdat vooral zij aan zet zijn om de gebieden ter beschikking te stellen om deze opgaven te realiseren, dan wel de kansen aan te dragen op basis waarvan Delfland hierbij kan ondersteunen (zowel voor KRW als lokaal water). Alleen voor vismigratie geldt dat al vanaf 2016 de maatregelen meelopen met de investering voor de renovatie en vervanging van gemalen en stuwen.

4.1.1 Inundatie

Doel: in 2021 voldoet 98% van het oppervlak van het beheergebied aan de normering voor inundatie.						
Prestatie-indicator op doelniveau:						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>
Resultaten						
Jaarlijks (2016-2021) terugkerende resultaten:						
Beleid						
- Delfland heeft actueel beleid en instrumenten om de wateroverlast opgave verder terug te dringen. Water vasthouden en alternatieve waterbergingen worden hiermee stapsgewijs geïmplementeerd, bijvoorbeeld dynamische inzet gietwaterbassins. - Tijdige en kwalitatief goede adviezen. Het model instrumentarium en software zijn op orde. Technische ontwikkelingen zijn bekend en worden verkend om te implementeren. - Bepaling streefwaarden prestatie-indicatoren.						
Planvorming						
Toetsing plannen van derden ter behoud oppervlaktewatersysteem. Signalering van kansen om opgaven Delfland te combineren met werken van derden.						
Beheer						
- Peilbeheersing van circa 40.000 ha. - Onderhoud van circa 1220 km watersysteem. - Onderhoud van circa 2200 peilregulerende kunstwerken.						
2016:						
Planvorming						
25 ha planvorming.						
Uitvoering						
82 ha.						
Regulering en handhaving						
Beleidsregels waterhuishouding zijn geactualiseerd en geïmplementeerd.						
2017:						
Planvorming						
25 ha planvorming.						
Uitvoering						
82 ha.						
2018:						
Planvorming						
15 ha planvorming en in toenemende mate vasthouden 10 ha.						

Uitvoering   • 20 ha, daarnaast 60 ha via graslandnorm.
2019:   Planvorming   • 15 ha planvorming en in toenemende mate vasthouden 10 ha.   Uitvoering   • 20 ha.
2020:   Planvorming   • 10 ha planvorming en in toenemende mate vasthouden 15 ha.   Uitvoering   • 20 ha.
2021:   Planvorming   • 10 ha planvorming en in toenemende mate vasthouden 15 ha.   Uitvoering   • 20 ha.

4.1.2 Integrale peilbesluiten

Doel: Delfland maakt integrale peilbesluiten en doet dit samen met belanghebbenden.						
Prestatie-indicator op doelniveau: de peilbesluiten zijn geactualiseerd volgens planning.						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Resultaten						
Jaarlijks (2016-2021) terugkerende resultaten:						
Beleid						
• Delfland heeft actuele peilbesluiten conform het cyclische proces.						
Uitvoering						
• In het veld operationeel maken van de peilbesluiten.						
2016:						
Beleid						
• De beleidsnota Peilbeheer is vastgesteld, waarbij integratie van de verschillende thema's is geborgd.						

4.1.3 Programmering wateroverlastopgave op basis van systeemanalyses

Doel: de programmering van de wateroverlastopgave is gebaseerd op basis van cyclische, vrij toegankelijke en integraal voorbereide systeemanalyses.						
Prestatie-indicator op doelniveau: elke planperiode van zes jaar zijn alle polders van Delfland getoetst aan de normen voor wateroverlast en zijn de knelpunten in beeld gebracht.						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	10	12	12	12	12	14
Resultaten						
2016:						
Beleid						
Er is een werkwijze opgesteld waarin aansluiting in de watersysteemanalyses met de verschillende disciplines is geborgd.						
Jaarlijks (2016-2021) terugkerende resultaten:						
Beleid						
- Er is een goed beeld op de werkelijke knelpunten en mogelijke oplossingsrichtingen, gerelateerd aan de wettelijk vastgelegde norm. - Tijdige en kwalitatief goede adviezen. Het model instrumentarium en software zijn op orde. Technische ontwikkelingen zijn bekend en worden verkend om te implementeren.						

4.1.4 Inrichting, beheer en waterkwaliteit watersysteem

Doel: in 2021 zijn de inrichting, het beheer en de waterkwaliteit in de KRW-waterlichamen en in overige delen van het watersysteem zodanig dat met een verwachte voortgaande natuurlijke ontwikkeling de KRW-doelen in 2027 worden gehaald.						
Prestatie-indicator op doelniveau:						
- Percentage van de KRW-wateren met een doorzicht van minimaal 0,65m of bodemzicht. - Omvang in natte ecologische zones (NEZ) in ha. - Robuustheid (kwaliteit en connectiviteit) van het Natte Ecologische Zones (NEZ)-netwerk.						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.
Resultaten						
Jaarlijks (2016-2021) terugkerende resultaten:						
Beleid						
Beleidsinstrumentarium actueel om in de periode 2021-2027 de KRW-doelen te kunnen behalen.						
Planvorming						
Toetsing plannen van derden ter behoud natte ecologische zones. Signalering van kansen om opgaven Delfland te combineren met werken van derden.						
Regulering en handhaving						
Bescherming natte ecologische zones conform beheerplan.						
Beheer						
- Uitvoering monitoring voortgang KRW doelen op basis van vastgestelde prestatie-indicatoren. - Operationele afstemming issues beheer en onderhoud. - Peilbeheersing.						
2016:						
Beleid						
Bepaling streefwaarden prestatie-indicatoren op doelrealisatie KRW.						

Planvorming

- Verkenning en planvorming van 17 ha natte ecologische zones.

Uitvoering

- Realisatie 1 ha natte ecologische zone
- Opstarten pilot drijfbladzones

Regulering en handhaving

- Beleidsregels Natte Ecologische Zones zijn opgesteld en geïmplementeerd.

Beheer

- Onderhoud van circa 45 ha natte ecologische zones.

2017:**Beleid**

- Bepaling streefwaarden prestatie-indicatoren op doelrealisatie KRW.

Uitvoering

- Realisatie en ontwikkeling van 3 ha natte ecologische zones.

Beheer

- Onderhoud van circa 46 ha natte ecologische zones.

2018:**Beleid**

- Bepaling streefwaarden prestatie-indicatoren op doelrealisatie KRW.

Uitvoering

- Realisatie en ontwikkeling van 5 ha natte ecologische zones.

Beheer

- Onderhoud van circa 49 ha natte ecologische zones.

2019:**Beleid**

- Bepaling streefwaarden prestatie-indicatoren op doelrealisatie KRW.

Uitvoering

- Realisatie en ontwikkeling van 7 ha natte ecologische zones.

Beheer

- Onderhoud van circa 54 ha natte ecologische zones.

2020:**Uitvoering**

- Realisatie en ontwikkeling van 7 ha natte ecologische zones.

Beheer

- Onderhoud van circa 61 ha natte ecologische zones.

2021:**Uitvoering**

- Realisatie en ontwikkeling van 7 ha natte ecologische zones.

Beheer

- Onderhoud van circa 68 ha natte ecologische zones.

4.1.5 Vismigratie

Doel: in 2021 zijn de belangrijkste leefgebieden voor vissen in die mate ontsloten, dat met de verwachte voortgaande natuurlijke ontwikkeling en de renovatie- en nieuwbouwcyclus voor kunstwerken de KRW-doelen voor vissen in 2027 gehaald worden.						
Prestatie-indicator op doelniveau: toegankelijkheid voor vissen van het watersysteem.						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>
Resultaten						
Jaarlijks (2016-2021) terugkerende resultaten:						
Beleid						
• <i>Beleidsinstrumentarium actueel om in de periode 2021-2027 de KRW-doelen voor vissen te kunnen behalen.</i>						
Beheer						
• <i>Operationele afstemming issues beheer en onderhoud.</i>						
2016:						
Uitvoering						
• <i>Start realisatie 2 vismigratievoorzieningen.</i>						
Beheer						
• <i>Onderhoud 18 vismigratievoorzieningen.</i> • <i>Bediening 18 vismigratievoorzieningen.</i>						
2017:						
Uitvoering						
• <i>Realisatie 3 vismigratievoorzieningen.</i>						
Beheer						
• <i>Onderhoud 18 vismigratievoorzieningen.</i> • <i>Bediening 18 vismigratievoorzieningen.</i>						
2018:						
Uitvoering						
• <i>Realisatie 5 vismigratievoorzieningen.</i>						
Beheer						
• <i>Onderhoud 23 vismigratievoorzieningen.</i> • <i>Bediening 23 vismigratievoorzieningen.</i>						
2019:						
Uitvoering						
• <i>Realisatie 3 vismigratievoorzieningen.</i>						
Beheer						
• <i>Onderhoud 28 vismigratievoorzieningen.</i> • <i>Bediening 28 vismigratievoorzieningen.</i>						
2020:						
Uitvoering						
• <i>Realisatie 4 vismigratievoorzieningen.</i>						
Beheer						
• <i>Onderhoud 31 vismigratievoorzieningen.</i> • <i>Bediening 31 vismigratievoorzieningen.</i>						

2021:

Uitvoering

- *Realisatie 3 vismigratievoorzieningen.*

Beheer

- *Onderhoud 35 vismigratievoorzieningen.*
- *Bediening 35 vismigratievoorzieningen.*

4.1.6 Waterkwaliteit lokale wateren

Doel: in de planperiode van het WBP5 wordt het ambitieniveau voor de waterkwaliteit in de lokale wateren van Delfland vastgesteld en voldoet de waterkwaliteit voor een deel van dit water aan de wensen van burgers, gemeenten en Delfland.

Prestatie-indicator op doelniveau: deze wordt in 2016 ontwikkeld.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>

Resultaten

2016:

Beleid

- *Met het gebied afgestemde methode voor bepaling opgave 'lokaal water'.*
- *Beleidsinstrumentarium op orde voor behalen opgave 'lokaal water'.*

Jaarlijks (2017-2020) terugkerende resultaten:

Beleid

- *Met het gebied afgestemde ambitie opgave 'lokaal water'.*
- *Beleidsinstrumentarium op orde voor behalen opgave 'lokaal water'.*

Uitvoering

- *Uitvoering met het gebied afgestemde maatregelen opgave 'lokaal water.'*

2021:

Beleid

- *Beleidsinstrumentarium op orde voor behalen opgave 'lokaal water'.*

Uitvoering

- *Uitvoering met het gebied afgestemde maatregelen opgave 'lokaal water'.*

4.2 Programmalijn Grondwater en bodemdaling

Binnen deze programmalijn vallen deels bestaande en deels nieuwe doelen. Delfland bouwt in deze planperiode verder aan zijn rol als kwantitatief grondwaterbeheerder en benut kansen met grondwater. Daarvoor wordt de komende jaren de focus gelegd op de verdere uitwerking van grondwater in beleid en in instrumenten zoals de watertoets. Hierbij wordt aangesloten op de Omgevingswet en de evaluatie van de Waterwet. Delfland heeft in 2021 een visie op de samenhang tussen ontwikkelingen in de ondergrond en de het (grond)waterbeheer. Ook zal extra worden ingezet op beleidsbeïnvloeding en advisering richting gemeenten en inwoners.

Het onderwerp bodemdaling is in het Ontwerp-WBP5 prominent op de agenda gezet. Delfland neemt een actieve houding aan richting gemeenten en inwoners op dit thema. Om dat te kunnen doen wordt in de jaren tot en met 2018 eerst ingezet op het verkrijgen van inzicht in de omvang en gevolgen van bodemdaling. Er wordt inhoudelijke kennis ontwikkeld en er worden diverse onderzoeken uitgevoerd. Op basis hiervan stelt Delfland in 2019 een visie op

over hoe om te gaan met bodemdaling, vervolgens wordt dit verankerd in beleid en planadvisering.

4.2.1 Kwantitatief grondwaterbeheerder

Doel: Delfland bouwt verder aan een toekomstige rol als kwantitatief grondwaterbeheerder en benut kansen met grondwater.						
Prestatie-indicator op doelniveau: deze wordt in 2016 ontwikkeld.						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>
Resultaten						
2016						
Beleid						
Startnotitie grondwaterbeheerder.						
2017- 2018: geen						
2019:						
Beleid						
Delfland heeft zich ontwikkeld als kwantitatief grondwaterbeheerder aansluitend bij de herziening van de Waterwet en omgevingswet.						
2020-2021: geen						

4.2.2 Visie op bodemdaling

Doel: in 2019 heeft Delfland een visie ontwikkeld op de omvang van bodemdaling in het beheergebied en de gevolgen ervan. Uit deze visie kunnen scenario's en maatregelen worden bepaald om (de gevolgen van) de bodemdaling het hoofd te bieden.						
Prestatie-indicator op doelniveau: deze wordt in 2016 ontwikkeld.						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>
Resultaten						
2016:						
Beleid						
Startnotitie bodemdaling.						
2017: geen						
2018:						
Beleid						
Delfland heeft inzicht in de omvang en gevolgen van bodemdaling.						
2019:						
Beleid:						
Delfland heeft een visie ten aanzien van bodemdaling opgesteld.						
2020-2021: geen						

4.3 Programmalijn Vaarwegbeheer

Delfland heeft de ambitie om naast het waterstaatkundig beheer ook de coördinatie en waar mogelijk uitvoering van het beleid rondom vaarwegbeheer te regisseren (regierol). In samenwerking met de provincie en de gemeenten worden afspraken gemaakt over het ligplaatsen- en wrakkenbeleid, beleid ten aanzien van brughogten en op het gebied van het nautisch beheer. Nu de Delflandse vaarverordening op 25 april 2015 is vastgesteld, is de noodzaak aanwezig om recreanten door middel van bebording te wijzen op de regels die gelden op het water. Er wordt in samenwerking met de gemeenten een bebordingsplan geïmplementeerd. Daarnaast wordt het toezicht op professionele wijze in samenwerking met onze gebiedspartners uitgevoerd.

4.3.1 Vaar(weg)beheer professionaliseren

Doel: het vaar(weg)beheer in samenwerking met gebiedspartners professionaliseren.						
Prestatie-indicator op doelniveau: deze wordt in 2016 ontwikkeld.						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>
Resultaten						
2016:						
Beleid						
Opstellen plan van aanpak implementatie vaarverordening.						
Regulering en planvorming						
Nautisch toezicht wordt uitgevoerd conform toezichtsplan.						
Jaarlijks (2017-2021) terugkerende resultaten:						
Regulering en planvorming						
- Nautisch toezicht wordt uitgevoerd conform toezichtsplan. - uitvoering geven aan acties uit het plan van aanpak implementatie vaarverordening.						

5 Afvalwaterketen en zuiveren

5.1 Programmalijn Transporteren en zuiveren

Voor het zo doelmatig en efficiënt mogelijk uitvoeren van de zuiveringstaak is Delfland afhankelijk van gebiedspartners. Dat zijn in belangrijke mate de gemeenten die belast zijn met de zorg voor de riolering. Delfland zal daarom ook de komende planperiode inzetten op een duurzame samenwerking met de gebiedspartners. Hiermee wil Delfland bereiken dat het transport- en zuiveringssysteem doelmatig ingericht is en er voldaan wordt aan de afnameverplichting en wettelijke eisen voor het transporteren en zuiveren van afvalwater en voor de slibverwerking.

5.1.1 Transport- en zuiveringssysteem

Doel: het transport- en zuiveringssysteem zijn doelmatig ingericht en blijven voldoen aan de afnameverplichting en wettelijke eisen voor het transporteren en zuiveren van afvalwater en voor de slibverwerking.						
Prestatie-indicator op doelniveau:						
1. Mate waarin voldaan wordt aan de afspraken voor het transporteren van stedelijk afvalwater (de afnameverplichting).						
2. Mate waarin voldaan wordt aan de wettelijke eisen voor het zuiveren van afvalwater en de slibverwerking.						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde						
1	100%	100%	100%	100%	100%	100%
2	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Resultaten						
Jaarlijks (2016-2021) terugkerende resultaten:						
Beheer:						
• De technische beschikbaarheid van het transport systeem is 99%. • De technische beschikbaarheid van het zuiveringsproces en de slibverwerking zijn 99%. • De zuivering en slibverwerking zijn doelmatig ingericht en voldoen aan de wettelijke eisen. • Het transportstelsel is doelmatig beheerd en er wordt voldaan aan de afnameverplichting.						

5.2 Programmalijn Hergebruik grondstoffen

Door in te zetten op het (ont)koppelen van waterketen en watersysteem en het sluiten van de kringlopen in de waterketen, beoogt Delfland een redesign van de waterketen mogelijk te maken. Met het ontkoppelen van het watersysteem en de waterketen wordt ervoor gezorgd dat er minder of geen schoon regenwater meer in de keten komt. De op te stellen integrale hemelwaterstrategie geeft hier richting aan.

Met het koppelen van de waterketen op het regionale watersysteem ontstaat de mogelijkheid om het gezuiverde water regionaal in te zetten voor verschillende doelstellingen van Delfland en overige gebiedspartners. Verder worden de kringlopen voor water, energie en grondstoffen op termijn gesloten.

Delfland gebruikt het perspectief van de zoetwaterfabriek om innovatiekracht te bundelen en het sluiten van de kringlopen te bewerkstelligen. In 2021 zijn alle voorbereidende maatregelen getroffen om op een toekomstbestendige wijze de waterketen te sluiten en de zuiveringen te kunnen door ontwikkelen tot energie-, grondstoffen- en zoetwaterfabrieken.

5.2.1 Doorontwikkeling tot energie-, grondstoffen- en zoetwaterfabriek

Doel: in 2021 zijn alle voorbereidende maatregelen getroffen om op een toekomstbestendige wijze de waterketen te sluiten en de zuiveringen te kunnen doorontwikkelen tot energie-, grondstoffen- en zoetwaterfabrieken.

Prestatie-indicator op doelniveau:

1. Percentage energieopwekking;
2. Percentage hergebruik effluent;
3. Percentage terugwinning fosfaat uit slib;
4. Het aantal zuiveringen waarvoor voorbereidende maatregelen zijn getroffen voor de doorontwikkeling naar zoetwaterfabrieken.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde						
1	48%	50%	52%	54%	56%	58%
2	0%	0%	0%	0%	0%	20%
3	0%	95%	95%	95%	95%	95%
4	0	0	1	1	1	4

Resultaten

2016:

Beleid

- Actueel beleid dat past bij de doorontwikkeling tot energie-, grondstoffen- en zoetwaterfabrieken

Planvorming

- Er zijn afspraken gemaakt met de glastuinbouw sector over (de)centrale verwijdering van bestrijdingsmiddelen uit het afvalwater.
- Pilot Zoetwaterfabriek (DGL) is gestart.

Beheer

- Percentage eigen energie opwekking is 48% conform systeem klimaatakkoord.

2017:

Beleid

- Actueel beleid dat past bij de doorontwikkeling tot energie- grondstoffen en zoetwaterfabrieken.
- Hemelwaterstrategie gereed.

Uitvoering

- Pilot Zoetwaterfabriek (DGL) is afgerond.
- Activiteiten conform afspraken met de glastuinbouwsector zijn uitgevoerd.

Beheer

- Percentage eigen energie opwekking is 50% conform systeem klimaatakkoord.
- Fosfaatterugwinning via asroute gerealiseerd.

2018:

Beleid

- Actueel beleid dat past bij de doorontwikkeling tot energie- grondstoffen en zoetwaterfabrieken.

Planvorming

- Voor alle vier de AWZI's zijn business cases gereed waarbij is onderzocht of het mogelijk en rendabel is om diverse grondstoffen terug te winnen.

Uitvoering

- Activiteiten conform afspraken met de glastuinbouwsector zijn uitgevoerd.

Beheer

- Percentage eigen energie opwekking is 52% conform systeem klimaatakkoord.
- Geanticiperde tariefdaling door fosfaat terugwinning gerealiseerd.

2019:**Beleid**

- Actueel beleid dat past bij de doorontwikkeling tot energie- grondstoffen en zoetwaterfabrieken.

Planvorming

- Planvorming zoetwaterfabriek gereed.

Uitvoering

- Activiteiten conform afspraken met de glastuinbouwsector zijn uitgevoerd.

Beheer

- Percentage eigen energie opwekking is 54% conform systeem klimaatakkoord.

2020:**Beleid**

- Actueel beleid dat past bij de doorontwikkeling tot energie- grondstoffen en zoetwaterfabrieken.

Uitvoering

- Uitvoeringsbesluit genomen en bouw full scale zoetwaterfabriek (DGL) is gestart.
- Activiteiten conform afspraken met de glastuinbouwsector zijn uitgevoerd.

Beheer

- Percentage eigen energie opwekking is 56% conform systeem klimaatakkoord.

2021:**Beleid**

- Actueel beleid dat past bij de doorontwikkeling tot energie- grondstoffen en zoetwaterfabrieken.

Planvorming

- Voor alle vier de AWZI's zijn mogelijk pilots opgestart en uitgevoerd en ontwerp informatie voor full-scale toepassing bekend.

Uitvoering

- full scale zoetwaterfabriek (DGL) is opgeleverd.
- Activiteiten conform afspraken met de glastuinbouwsector zijn uitgevoerd.

Beheer

- Percentage eigen energie opwekking is 58% conform systeem klimaatakkoord.
- Bij droogte zal maximaal 20% van het Delflandse effluent beschikbaar zijn voor zoetwatervoorziening.

5.3 Programmalijn Contract publiek private samenwerking (PPS)

De doelstelling binnen deze programmalijn wordt gerealiseerd door het versterken van de samenwerking en het benutten van synergie tussen de betrokken organisaties en het voorbereiden van de besluitvorming over het aanpassen van de infrastructuur voor het transporteren en zuiveren van afvalwater aan nieuwe ontwikkelingen, gericht op de doelstellingen in het kader van de water- energie- en grondstoffenfabriek. Onderzoek in het kader van deze infrastructuur voor de toekomst is leidend voor het innovatieprogramma van Delfland en Delfluent. Met PPS-partner Delfluent is een toekomstagenda gemaakt waarin afspraken worden gemaakt met betrekking tot het verbeteren van de doelmatigheid.

5.3.1 PPS-contract

Doel: middels het DBFO contract en samenwerking met de partners in de PPS blijft het transport- en zuiveringssysteem doelmatig ingericht en blijft deze voldoen aan de afnameverplichting en wettelijke eisen voor het transporteren en zuiveren van afvalwater en voor de slibverwerking. Met PPS-partner Delfluent is een toekomstagenda gemaakt waarin afspraken worden gemaakt met betrekking tot het verbeteren van de doelmatigheid en het aanpassen van de zuiveringsinstallaties aan nieuwe ontwikkelingen.

Prestatie-indicator op doelniveau:

1. Mate waarin voldaan wordt aan de afspraken voor het transporteren van stedelijk afvalwater (de afnameverplichting).
2. Mate waarin voldaan wordt aan de wettelijke eisen voor het zuiveren van afvalwater en de slibverwerking.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde						
1	100%	100%	100%	100%	100%	100%
2	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Resultaten

Jaarlijks (2016-2021) terugkerende resultaten:

Beheer

- De zuivering en slibverwerking zijn doelmatig ingericht en voldoen aan de wettelijke eisen middels de PPS constructie.
- Het transportstelsel is doelmatig beheerd en er wordt voldaan aan de afnameverplichting middels de PPS constructie.
- Acties conform toekomstagenda zijn uitgevoerd.

2018:

Planvorming

- Voor beide AWZI's zijn business cases gereed waarbij is onderzocht of het mogelijk en rendabel is om diverse grondstoffen terug te winnen.

2019:

Uitvoering

- Naar aanleiding van opgestelde businesscases zijn pilots opgesteld voor het hergebruik van effluent en het terugwinnen van grondstoffen.

2021:

Planvorming

- Voor beide AWZI's zijn mogelijk pilots opgestart en uitgevoerd en ontwerp-informatie voor full-scale toepassing bekend.

Uitvoering

- Pilots voor effluent hergebruik en grondstof terugwinning zijn afgerond en geanalyseerd.

5.4 Programmatisch Samenwerken in de afvalwaterketen

De samenwerking met gemeenten en buurwaterschappen zal de komende jaren steeds belangrijker worden. Als uitwerking van het Bestuursakkoord Water (april 2011) heeft Delfland met alle gemeenten in het gebied afspraken gemaakt over de verbetering van de doelmatigheid van de afvalwaterketen. De komende planperiode werken Delfland en de gemeenten aan een gezamenlijke langetermijnvisie en uitvoeringsstrategie voor de afvalwaterketen die eind 2015 ter besluitvorming worden voorgelegd. Voorbereidingen worden getroffen om investeringen van Delfland en de gemeenten op elkaar af te stemmen. Daarnaast is in de planperiode voorzien dat de Delflandse gegevens gedeeld kunnen worden met ketenpartners met het uiteindelijke doel aan te sluiten bij de Digitale Delta. De fysieke koppeling tussen afvalwaterketen en watersysteem vraagt om een integrale hemelwaterstrategie (zie ook paragraaf 5.2), waarin meerdere vraagstukken rondom het omgaan met hemelwater integraal worden uitgewerkt. Deze strategie wordt binnen de

samenwerking in de afvalwaterketen ontwikkeld en afgestemd op het hemelwaterbeleid van gemeenten. Tevens zal de samenwerking met de buurwaterschappen nadrukkelijk worden gezocht voor optimalisatie van de zuiveringen. Dit alles met als doel het vergroten van de doelmatigheid en duurzaamheid van de afvalwaterketen conform de afspraken met ketenpartners.

5.4.1 Vergroten doelmatigheid en duurzaamheid

Doel: vergroten van de doelmatigheid en duurzaamheid van de afvalwaterketen conform de afspraken met ketenpartners.						
Prestatie-indicator op doelniveau:						
1. Percentage minder stijging van kosten en heffingen in de afvalwaterketen ten opzichte van 2010						
2. Mate waarin projecten zijn uitgevoerd ten behoeve van de bestuurlijke afspraken voor vermindering van kwetsbaarheid en verbetering van kwaliteit in Netwerk Afvalwaterketen Delfland (NAD) en Rotterdamse samenwerking afvalwaterketen (RoSa) zijn uitgevoerd (% uitvoering projecten conform afspraken)						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde						
1	7,5%	8,75%	10%	11,25%	12,5%	13,75%
2	60%	70%	80%	90%	100%	100%
Resultaten						
2016:						
Beleid						
Afvalwaterketenbeleid is geactualiseerd op basis van beleidsagenda 2015.						
Planvorming						
- Op basis van resultaten uit RoSa en NAD is de samenwerking met gemeenten geëvalueerd en is een vervolgstراتيجية opgesteld. - Monitoringssystematiek gereed. - Voor 100% van de aangeleverde rioleringsplannen is door Delfland, binnen de vastgestelde wettelijke termijnen, integraal advies geleverd.						
Beheer						
- Gegevensbeheer in het Delflands deel van de afvalwaterketen is op orde. - Businesscase gezamenlijk onderhoudstransportsysteem gereed.						
2017:						
Planvorming						
- De kwetsbaarheid (kennis en personeel) is in kaart gebracht en er ligt een plan voor verbetering. - Voor 100% van de aangeleverde rioleringsplannen is door Delfland, binnen de vastgestelde wettelijke termijnen, integraal advies geleverd.						
Uitvoering						
Investeringsplan voor implementatie Real time Control (RTC) gereed.						
2018:						
Beleid						
Afvalwaterketenbeleid is geactualiseerd op basis van nieuwe inzichten uit de samenwerking met gemeenten.						
Planvorming						
Voor 100% van de aangeleverde rioleringsplannen is door Delfland, binnen de vastgestelde wettelijke termijnen, integraal advies geleverd.						
Beheer						
- Gegevens in de afvalwaterketen zijn toegankelijk en uitwisselbaar tussen gemeenten, Delfland en Delfluent. - Gezamenlijk onderhoud van het transportsysteem bij in aanmerking komende gemeenten en Delfland is gestart.						

2019:**Planvorming**

- *Voor 100% van de aangeleverde rioleringsplannen is door Delfland, binnen de vastgestelde wettelijke termijnen, integraal advies geleverd.*

2020:**Planvorming**

- *Bestuurlijke afspraken NAD en RoSa zijn gerealiseerd. NAD en RoSa zijn geëvalueerd en er ligt een strategie voor vervolg van de samenwerking*
- *Maatregelen ter vermindering van kwetsbaarheid zijn gerealiseerd*
- *Voor 100% van de aangeleverde rioleringsplannen is door Delfland, binnen de vastgestelde wettelijke termijnen, integraal advies geleverd.*

Uitvoering

- *Real Time Control (RTC) in alle zuiveringskringen in bedrijf.*

Beheer

- *Gegevensbeheer in de afvalwaterketen is aangesloten op de Digitale Delta.*
- *Gezamenlijk onderhoud transportsysteem geëvalueerd en aanpak voor vervolg gereed.*

2021: geen

6 Financiën, duurzaamheid en innovatie

6.1 Programmalijn Coördinatie duurzaamheid en innovatie

Duurzaamheid en innovatie zijn speerpunten van het beleid van Delfland. Beide speerpunten onderschrijven de identiteit van Delfland en bepalen onze manier van werken.

Samen met partners in het gebied en in de markt streeft Delfland duurzaamheid na door te werken aan het reduceren van het energieverbruik, het voorzien in een deel van de eigen energiebehoefte, het verminderen van de CO₂-uitstoot, het duurzaam inkopen van producten en diensten en het verduurzamen van het waterbeheer. Hiermee geven we invulling aan het convenant MeerJarenAfspraken energie-efficiency afvalwaterzuivering (MJA-3, 2008), het klimaatakkoord Unie-Rijk (2010) en de Green Deal met de Rijksoverheid op het gebied van de Energiefabriek (2011). We versterken hierdoor onze bedrijfsvoering en onze samenwerking en bereiken daardoor zowel maatschappelijke voordelen als kostenvoordelen die ten goede komen aan onze inwoners.

Delfland blijft op zoek naar nieuwe technieken en manieren van werken om de uitvoering van zijn taken betrouwbaar en toekomstbestendig te houden. We combineren ons streven naar duurzaamheid daarom met een sterke inzet op innovatie, die er op gericht is om het toekomstig functioneren en presteren van integraal waterbeheer, waterveiligheid en afvalwaterzuivering substantieel te verbeteren. De innovatiekracht van Delfland wordt versterkt door innovatie structureel in te bedden in het handelen van de organisatie. Nieuwe kennis en potentiële oplossingen worden gezocht om de doelen van Delfland beter en slimmer uit te voeren. Een daartoe jaarlijks te herijken innovatieprogramma wordt gefinancierd vanuit het innovatiefonds.

Om richting en focus te geven aan de vernieuwingen in het innovatiefonds heeft Delfland vijf stippen op de horizon gezet, die schetsen waar het volgens het waterschap naar toe kan gaan op de lange termijn. Deze vergezichten worden dichterbij gebracht door innovaties op te starten en verder te brengen. De bruikbare vernieuwingen die daaruit ontstaan, zullen in de toekomst de basis vormen voor nieuw te vormen beleid. De vijf vergezichten zijn: "De beste dijk is een multifunctionele dijk", "Doe meer met waterbeheer", "Overall kun je zwemmen", "Duurzaam hergebruik van water" en "Delfland energie neutraal".

6.1.1 Klimaatakkoord Unie-Rijk (2010)

Doel: Delfland voldoet minimaal aan de duurzaamheidsafspraken voor 2020 zoals vastgelegd in het klimaatakkoord Unie-Rijk (2010).

Prestatie-indicator op doelniveau:

1. Vermindering van het energieverbruik met minimaal 2% per jaar
2. De eigen opwekking van de energie bedraagt minimaal 40%
3. Het verminderen van de CO₂-uitstoot met minimaal 30% (ten opzichte van 1990)
4. Producten en diensten worden duurzaam ingekocht voor 100% van de daarvoor in aanmerking komende aanbestedingen

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde						
1	0,5	0,5	0,5	0,5	-	-
2	45	47	49	51	53	55
3	30	30	30	30	30	30
4	-	-	100	100	100	100

Resultaten

Jaarlijks (2016-2021) terugkerende resultaten:

Planvorming

- 100% duurzame inkoop op de aanbestedingen die daarvoor in aanmerking komen.

Beheer

- Verduurzaming zakelijk transport.

2016:   Beleid   • Plan van Aanpak duurzaamheid WBP5.   Uitvoering   • Pilot duurzame grond- weg- en waterbouw (duurzaam ontwerpen).   • Opzet van een registratiesysteem voor aanbestedingen (inclusief duurzaamheidskenmerken).   Beheer   • Uitvoeren energiebesparingsafspraken (MJA3).
2017:   Uitvoering   • Implementatie duurzame grond- weg- en waterbouw (duurzaam ontwerpen).   • Energiebesparing 25% door verbouwing hoofdkantoor.   • Energiebesparing door afstoten gebouwen Delftechpark en Kijkduin.   • Implementatie registratiesysteem aanbestedingen (inclusief duurzaamheidskenmerken).
2018:   Uitvoering   • Ingebruikname WKO levert besparing op energiekosten van € 30.000 per jaar.   • Aanbesteding dienstauto's met 50% duurzame vervoersmiddelen.
2020:   Uitvoering   • Ingebruikname Smart Polder op warmte koude opslag (WKO) verhoogt besparing op energiekosten met € 5.000 per jaar.
2021:   Beleid   • Lange termijn plan "Delfland Energie Neutraal" gereed.

6.1.2 Innovatie

Doel: de doelen van Delfland worden met innovatie beter en slimmer gerealiseerd.						
Prestatie-indicator op doelniveau: aantal innovatieprojecten waarmee doelen van Delfland beter en slimmer worden gerealiseerd.						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	1	1	2	2	3	3
Resultaten						
Jaarlijks (2016-2021) terugkerende resultaten:						
Planvorming						
• Innovatie wordt vormgegeven in samenwerking met de omgevingspartners.						
Uitvoering						
• Het innovatiefonds wordt conform beleid ingezet om kansrijke innovaties te financieren.						
Beheer						
• Een jaarlijks innovatieprogramma wordt opgesteld - gebruikmakend van de ervaring van het voorgaande jaar.						
2016:						
Planvorming						
• Module innovatiemanagement in Delfland Academie.						

2018:

Beleid

- *Vernieuwing is structureel ingebed in de werkwijze van de organisatie bij het realiseren van de doelen van Delfland.*

6.2 Programmatisch coördinatie financiële producten

De bedrijfsvoering van Delfland zal sterk in ontwikkeling moeten blijven. Ter ondersteuning van de concernbrede organisatieontwikkeling zal het financieel beleid zich richten op flexibiliteit van de organisatie en de regelgeving, terwijl tegelijkertijd de basis van onze interne beheersing op orde wordt gehouden.

Het financieel beleid ondersteunt de doelmatigheid en de continuïteit van de bedrijfsvoering. Door geld en inhoud met elkaar te verbinden draagt het financieel beleid bij aan een doeltreffende en toekomstbestendige organisatie. Sturing op effectieve kostenbeheersing en maatregelen gericht op volledige opbrengstenverantwoording ondersteunen de organisatie concreet bij het invullen van de financiële doelstellingen. De belastinginning via de RBG zal hierbij op doelmatigheid worden gestuurd. Daar waar mogelijk worden gronden en onroerende zaken verkocht.

Voor het genereren van managementinformatie streven we naar vereenvoudiging en vermindering van de werklast. De financiële informatievoorziening wordt met goede rapportage, een duidelijke structuur en kwalitatief hoogwaardige adviseurs ondersteund.

6.2.1 Financiële- en bedrijfsprocessen

Doel: de financiële- en de bedrijfsprocessen zijn kwalitatief verbeterd en ondersteunen de organisatie optimaal.

Prestatie indicator op doelniveau: het tijdig opleveren van kwalitatief goede P&C producten (het jaarlijks aantal producten).

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	5	5	5	5	5	5

Resultaten

Jaarlijks (2016-2021) terugkerende resultaten:

Uitvoering

- *Financiële planning is tijdig en volledig conform P&C-cyclus.*
- *Eigendommen die niet (meer) bijdragen aan de primaire taakuitvoering worden verkocht.*

Beheer

- *Over alle boekjaren wordt tijdig een goedkeurende accountantsverklaring verkregen.*

2016:

Planvorming

- *De verkenning van een nieuw financieel systeem is afgerond en bij een positief besluit is een PvA opgesteld.*

7 Bestuur, organisatie en instrumenten

7.1 Programmalijn Organisatieontwikkeling, sturing en informatievoorziening

Deze programmalijn heeft de focus op de organisatie van het waterschap; het bestuur, de medewerkers, de informatievoorziening en de sturing ervan. De uitdaging in deze programmalijn zit in het feit dat aan de ene kant de organisatie permanent in ontwikkeling is en zich aanpast op de omgeving en dat aan de andere kant behoefte is aan het beheersen en consolideren van werkzaamheden zodat efficiency ontstaat. Door tijdig over adequate informatie voor bestuur en ambtelijke organisatie te beschikken is het mogelijk om hieraan sturing te geven.

Jaarlijks worden nieuwe ontwikkelingen (technisch, maatschappelijk, bestuurlijk) ten aanzien van de taken van Delfland in beeld gebracht. Relevante nieuwe ontwikkelingen kunnen vervolgens input zijn voor beleid, innovatie of een kennisagenda – afhankelijk van concreetheid en scope van de ontwikkeling. Omdat de omgeving permanent verandert en de omloopsnelheid van informatie groter en groter wordt, moet de ambtelijke organisatie hierop inspelen door de flexibiliteit te vergroten en blijven investeren in de kwaliteit en vaardigheden van de medewerkers.

Zowel in de nieuwe cao als in het strategisch P&O beleid zijn de thema's mobiliteit, duurzame inzetbaarheid en eigenaarschap/leiderschap nadrukkelijk benoemd. Deze thema's behoeven extra aandacht in verband met vergrijzing van onze medewerkers en een lage uitstroom. Terwijl de omgeving snel verandert. Dit wordt verder uitgewerkt binnen onze eigen organisatie door middel van het strategisch HR beleid. Zo zal er extra focus liggen op flexibele schil en de Delfland academie.

Via opleiding en training worden medewerkers en bestuur nog meer dan voorheen vaardig ten aanzien van werken in een transparante en samenwerkingsgericht organisatie. Vanaf 2018 zal Delfland het proces starten voor het nieuwe waterbeheerplan dat moet gaan gelden vanaf 2022. Hiermee start Delfland door eerst te kijken naar de stand van zaken van de organisatie en het sturingsmodel om vervolgens via een strategische analyse een nieuw WBP op te stellen.

Het juridische beleid zal afgestemd worden op de invoering van de Omgevingswet en de uitwerking daarvan in de waterverordening. Hierbij wordt ingezet op vereenvoudiging van regelgeving en vermindering van bureaucratie. Dit heeft ook voordelen voor de interne bedrijfsvoering van Delfland.

Om de efficiency en de flexibiliteit van de organisatie te verbeteren worden in 2016 en 2017 werkwijzen en werkprocessen van Delfland tegen het licht gehouden en aangepast daar waar nodig, in nauwe samenwerking met de betrokkenen. Dit geldt op ambtelijk en bestuurlijk niveau. Hiermee speelt Delfland bij de uitvoering van de taken in op nieuwe ontwikkelingen en creativiteit en werkplezier van de medewerkers en doet dat op zo'n manier dat de doelmatigheid wordt verbeterd.

Adequate en tijdige informatie speelt een cruciale rol ten aanzien van ambtelijke en bestuurlijke sturing van de organisatie. Informatie is een belangrijke productiefactor voor het realiseren van de doelen en de verzameling van informatie in de primaire processen en het beschikbaar stellen van informatie zijn voor Delfland kerntaken geworden. Daarom wordt de verantwoordelijkheid voor het gegevensbeheer en de kwaliteit van de gegevens belegd in de primaire processen. De (digitale) dienstverlening van Delfland wordt blijvend aangepast en doorontwikkeld op autonome technologische veranderingen en er wordt een proces op gang gebracht waarmee Delfland gebruik maakt van nieuwe mogelijkheden om informatie als productiefactor breder in te zetten. Het gebruik maken van informatie die is verrijkt met data van derden, en ook het beschikbaar stellen van eigen informatie voor derden ("open data") zal daarom in onze werkprocessen worden geïncorporeerd. Dit verbetert de besluitvorming en realisatie van de doelen van Delfland.

De nieuwe huisvesting is een belangrijk speerpunt voor de komende jaren. Hiermee wordt de huisvestingsportefeuille verkleind en wordt op de exploitatiekosten bespaard. Ook wordt hiermee de Delflandse Manier van Werken gefaciliteerd. Het facilitaire beleid zal met de nieuwe huisvesting meer gericht zijn op professioneel opdrachtgeverschap voor externe partijen die beheer en onderhoud voor langere termijn verzorgen.

7.1.1 Transparante ontwikkel- en beheerorganisatie

Doel: Delfland is een open en transparante ontwikkel- en beheerorganisatie met een samenwerkingsgerichte grondhouding naar zijn partners. Delfland is flexibel waar dit nodig is en innovatief om de veranderingen op een effectieve manier vorm te geven. Dit gaat niet ten kosten van zijn financiële positie. De organisatie is daarom gericht op een efficiënte uitvoering van de taken en het bereiken van de doelen met een gematigde tariefontwikkeling.

Prestatie indicator op doelniveau: de algemene medewerkers tevredenheid.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	6,8	6,9	6,9	7,0	7,0	7,0

Resultaten

Jaarlijks (2016-2021) terugkerende resultaten

Beleid

- Mobiliteit is zichtbaar op alle niveaus in de organisatie (zowel in het primaire proces als op stafniveau).
- Delfland streeft naar verbetering van werkplezier, prestaties en verzuim.
- Per portefeuille inventariseren en analyseren relevante maatschappelijke, bestuurlijke en technische ontwikkelingen.

Uitvoering

- Personeelsplanning is tijdig en volledig conform P&C-cyclus.
- Beschikbaarheid binnen kantoor tijd van ICT infrastructuur is groter dan 99%.
- Proces en verantwoordelijkheden voor inkoopproces en contractbeheer zijn beschreven en management informatie is beschikbaar en worden conform uitgevoerd.

Beheer

- De ondersteuning van bestuurders is op orde, de bestuursprocessen zijn goed georganiseerd.
- het contractbeheer en externe dienstverlening zijn op orde.

2016:

Beleid

- Sourcingbeleid (uitbesteding) vastgesteld ten aanzien van I&A-diensten.
- Inkoopbeleid geactualiseerd en vastgesteld.

Beleid

- De organisatie heeft minimaal de helft van de besturende, primaire en ondersteunende processen samen met de werkvloer verbeterd in relatie tot de beoogde doelen.

Planvorming

- Verkenning nieuw personeelssysteem is afgerond en bij een positief besluit is het PvA opgesteld.
- Roadmap vereenvoudiging ICT-landschap vastgesteld.

Uitvoering

- ICT in tijdelijke huisvesting is tijdig en betrouwbaar.

Beheer

- de kennisagenda wordt door elk team opgesteld. Dit wordt samengevoegd tot een Delfland brede kennisagenda.
- Migratie van MS-applicaties naar 'de cloud' om te komen tot een moderne, robuuste, onderhoudsarme en veiliger Delflandse kantoorautomatisering.

Jaarlijks (2017-2021) terugkerend resultaat:

Beheer

- De kennisagenda van de teams en van Delfland zijn actueel.

2017:**Beleid**

- *Aanpassing personele regelingen bij nieuwe huisvesting is voor 1 juli 2017 afgerond.*
- *De organisatie heeft alle besturende, primaire en ondersteunende processen verbeterd in relatie tot de beoogde doelen en voert samen met de werkvloer de eventuele doelmatigheids- en doeltreffendheidsmaatregelen door.*

Uitvoering

- *Nieuwe huisvesting is tijdig ingericht conform afspraken Delflandse Manier van Werken.*
- *Terug te plaatsen oud archief is met 40% gedigitaliseerd en het lopend archief is met 100% gedigitaliseerd.*
- *ICT in Nieuwe Huisvesting is tijdig en betrouwbaar*

2018:**Beleid**

- *stand van zaken opstellen van de inrichting van de organisatie*

2019:**Beleid**

- *actualisering besturingsmodel*
- *plan van aanpak WBP6*

Uitvoering

- *De organisatie van rechtsgeldige waterschapsverkiezingen in (naar verwachting) maart 2019.*

2020:**Uitvoering**

- *25% minder producten in eigen beheer, maar als dienst afgenomen (t.o.v.2015)*

Beleid

- *Verkenning WBP6 (strategie nota)*

2021:**Beleid**

- *Opleveren WBP6*

7.1.2 Informatie is een kostbaar middel

Doel: Delfland waardeert informatie als een kostbaar middel dat van iedereen is en heeft informatie volledig geïntegreerd als een cruciale productiefactor.						
Prestatie indicator op doelniveau: beschikbaarheid van informatie binnen en buiten Delfland.						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	<i>Proces handhaving gegevenskwaliteit geïmplementeerd</i>	<i>Alle gegevens worden centraal vastgelegd en zijn binnen Delfland voor iedereen beschikbaar</i>	<i>Integratie eigen gegevens met externe gegevensbronnen</i>	...	...	...
Resultaten						
2016:						
Beleid						
Open data - ontwerp toegang(-smogelijkheden) tot vrij beschikbare informatie via www.hhdelfland.nl						
Uitvoering						
3DI in productie. - Proces handhaving gegevenskwaliteit geïmplementeerd.						
2017:						
Uitvoering						
- Nieuwe toepassingen van 3Di geïmplementeerd. - Burgers en medewerkers als 'sensoren' opnemen in Gegevensbeheer. (Digitale Delta). - Open data - publicatie toegang(-smogelijkheden) tot vrij beschikbare informatie via www.hhdelfland.nl. - Glad koppelvlak met buitenwereld in productie.						
2018:						
Uitvoering						
Nieuwe toepassingen van 3Di geïmplementeerd.						
2019:						
Uitvoering						
Koppeling regionaal en nationaal waterbeheer (Digitale Delta).						
2020: Geen						
2021: Geen						

7.2 Programmalijs Coördinatie regulering en toezicht

Delfland zal de komende jaren zijn eigen instrumentarium en werkprocessen aanpassen op de nieuwe Omgevingswet, die naar verwachting juli 2018 van kracht wordt. De exacte impact van de Omgevingswet voor Delfland is nog onduidelijk maar er zullen veranderingen optreden in de verhoudingen en samenwerking tussen medeoverheden. De kosten-baten verhouding van de nieuwe Omgevingswet wordt op Rijksniveau nog nader onderzocht. Hoewel qua omvang nog niet in te schatten, zal de implementatie van de Omgevingswet extra kosten met zich meebrengen.

De wet biedt kansen om pro-actief samen met gemeenten en andere overheden waterbelangen goed te borgen in de nieuwe planfiguren. Delfland richt zich bij de

implementatie van de wet dan ook op de kansen om onze belangen te borgen met de nieuwe planfiguren en nieuwe juridische instrumenten. Onze eigen instrumenten (watertoets, legger, verordening, projectplan, watervergunning en regelgeving) oud en nieuw, zijn tijdig aangepast op de vereisten van de Omgevingswet waardoor Delfland bij de inwerkingtreding direct conform de nieuwe wet kan werken. Zo worden de actuele legger Wateren en legger Keringen actueel gehouden en in 2016 en 2017 ontwikkeld tot één integrale legger voor alle waterstaatswerken. Op deze manier voldoet de legger aan nieuwe eisen van de Omgevingswet.

Gedurende de implementatie van de Omgevingswet zal de dienstverlening richting burgers, bedrijven en medeoverheden op een gelijkblijvend niveau zijn. Dit betekent dat de watertoets, de vergunningverlening en de regulering en het toezicht onverminderd worden uitgevoerd met een hoog kwaliteitsniveau en conform vastgelegde werkprocessen, termijnen en procedurevoorschriften. De ontwikkeling en implementatie van het Klantcontact Center (KCC) zal hierbij een belangrijke rol vervullen.

Het instrumentarium van toezicht en handhaving is effectief ingezet om door middel van beïnvloeding van naleefgedrag de afgesproken bijdrage te leveren aan het realiseren van de doelen uit de primaire programmalijnen. We doen dit op een professionele wijze met oog voor de omgeving. Kansen voor samenwerking en nieuwe technieken en werkwijzen worden omarmd. Vooroverleg bij vergunningverlening en omgevingsmanagement speelt hierbij een belangrijke rol. Het instrumentarium wordt naar de buitenwereld integraal ingezet om het sectorale doel te kunnen realiseren. De inzet van dit instrumentarium variërend van beïnvloeding, communicatie, toezicht en repressief optreden wordt jaarlijks geprogrammeerd. De voortgang wordt bepaald aan de realisatie van dit programma en de realisatie van de (handhaving-)resultaten uit de inhoudelijke programmalijnen.

7.2.1 Reguleringsketen

Doel: de reguleringsketen vormt een transparante en efficiënte schakel tussen buiten (gebied) en binnen (Delfland).						
Prestatie-indicator op doelniveau: deze wordt in 2016 ontwikkeld.						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.
Resultaten						
Jaarlijks (2016-2021) terugkerende resultaten						
Regulering en handhaving						
- Aanvragen om vergunning worden afgehandeld binnen de geldende termijn (PI: 90%¹) - Meldingen worden afgehandeld binnen de geldende richtlijn/termijn (PI: 90%²) - Het beleidsinstrumentarium ten behoeve van het reguleringsproces is actueel (PI: 25% van alle aanvragen is melding ipv vergunning)						
2017:						
Regulering en handhaving						
- Criteria voor het meten van de klanttevredenheid m.b.t. het vergunningenproces zijn bepaald. - Criteria voor het meten van de klanttevredenheid m.b.t. het klantcontact met het KCC zijn bepaald.						
2018-2021:						
Regulering en handhaving						
- De klanttevredenheid m.b.t. het vergunningenproces wordt jaarlijks gemeten. - De klanttevredenheid m.b.t. het klantcontact met het KCC wordt jaarlijks gemeten.						

¹ Gezien het relatief grote aantal complexe projecten (zowel bestuurlijk, inhoudelijk als maatschappelijk) in onze omgeving is een PI van 90% hier het meest passend.

² Gezien het relatief grote aantal complexe projecten (zowel bestuurlijk, inhoudelijk als maatschappelijk) in onze omgeving is een PI van 90% hier het meest passend.

7.2.2 Effectieve inzet instrumentarium toezicht en handhaving

Doel: het instrumentarium van toezicht en handhaving is effectief ingezet om het naleefgedrag te bevorderen en waar mogelijk structureel te verbeteren.						
Prestatie-indicator op doelniveau: deze wordt in 2016 ontwikkeld.						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>
Resultaten						
Jaarlijks (2016-2021) terugkerende resultaten:						
Regulering en handhaving						
• <i>Het beleidsinstrumentarium ten behoeve van het toezicht- en handhavingproces is actueel.</i> • <i>Het toezicht wordt jaarlijks geprioriteerd op basis van de uitkomsten van de risico-analyse, de bestuurlijke wensen en de maatschappelijke ontwikkelingen en wensen vanuit de omgeving.</i> • <i>Schouw wordt uitgevoerd en geprofessionaliseerd conform in 2015 vastgestelde toekomstvisie schouw.</i>						

7.2.3 Eén integrale en actuele legger

Doel: Delfland ontwikkelt één integrale en actuele legger voor alle waterstaatswerken.						
Prestatie indicator op doelniveau: deze wordt in 2016 ontwikkeld.						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>
Resultaten						
2016:						
Beleid						
• <i>De leggers zijn actueel.</i>						
Beheer						
• <i>De procedure voor de leggers van keringen en watergangen is geïntegreerd en online te raadplegen.</i>						
2017:						
Beleid						
• <i>De leggers zijn actueel.</i> • <i>De legger waterkeringen en watergangen zijn geïntegreerd tot 1 legger.</i>						
Jaarlijks (2018-2021) terugkerende resultaten:						
Beleid						
• <i>De integrale legger is actueel.</i>						

7.2.4 Omgevingswet

Doel: Delfland implementeert de omgevingswet en grijpt de veranderingen aan om in samenwerking met de gemeenten de wettelijke instrumenten aan te passen.						
Prestatie indicator op doelniveau: de dienstverlening naar medeoverheden, burgers en bedrijven voldoet aan het door Delfland vastgestelde dienstverleningsniveau.						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	100%	100%	100%	100%	...	...
Resultaten						
2016:						
Beleid						
• Implementatieplan voor de Omgevingswet is vastgesteld. • Met alle gemeenten in het beheergebied van Delfland zijn afspraken gemaakt over samenwerking op de implementatie van de Omgevingswet. • De teams die zijn betrokken bij de implementatie van de Omgevingswet beschikken over de noodzakelijke kennis van Omgevingswet en uitvoeringsregelgeving. • Een beschrijving van de instrumenten in de Omgevingswet is opgeleverd, inclusief de onderlinge samenhang.						
2017:						
Beleid						
• Delfland is per 31 december 2017 het instrumentarium projectplan geactualiseerd op de vereisten uit de Omgevingswet.						
Planvorming						
• Op 31 december 2017 is beleid, instrumentarium en de werkprocessen van de ruimtelijke planvorming aangepast op de Omgevingswet.						
Regulering en handhaving						
• Op 31 december 2017 is beleid, instrumentarium en de werkprocessen van de regulering en de vergunningverlening aangepast op de Omgevingswet. • Op 31 december 2017 is het beleid, instrumentarium en de werkprocessen van het toezicht en de handhaving aangepast op de Omgevingswet.						
2018:						
Beleid						
• Voor 31 december 2018 heeft een tussenevaluatie plaatsgevonden op het eerste jaar werken onder de Omgevingswet.						
2019:						
Beleid						
• Voor 31 december 2019 is de implementatie van de Omgevingswet geëvalueerd en zijn eventueel verbetervoorstellen vastgesteld.						
2020: Geen resultaten						

7.2.5 Integrale Waterschapsverordening

Doel: Delfland stelt de Waterschapsverordening integraal op waarbij alleen de strikt noodzakelijke regels en procedures zijn opgenomen.						
Prestatie indicator op doelniveau: deze wordt in 2016 ontwikkeld.						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.

Resultaten
2016:   Beleid   • <i>Plan van aanpak voor totstandbrengen Waterschapsverordening is vastgesteld, inclusief uitgangspunten en projectorganisatie.</i>
2017:   Beleid   • <i>Plan van aanpak voor de totstandkoming van de waterschapsverordening is uitgevoerd met als resultaat een vastgestelde, gepubliceerde en in werking getreden waterschapsverordening.</i>   • <i>Prestatie-indicatoren zijn ontwikkeld en vastgesteld ter concretisering van het doel 'alleen de strikt noodzakelijke regels en procedures'.</i>   • <i>De teams van Delfland die met de uitvoering van de Waterschapsverordening te maken hebben zijn opgeleid.</i>
2018:   Beleid   • <i>Delfland heeft de waterschapsverordening ingevoerd en werkt ermee in de praktijk.</i>
2019:   Beleid   • <i>De waterschapsverordening is geëvalueerd. Op basis daarvan wordt een voorstel opgeleverd aan het bestuur voor bijstelling/wijziging van de verordening.</i>
2020-2021: Geen resultaten

7.3 Programmalijs Waterbewust en communicatie

Waterbewustzijn, burgerparticipatie en het delen van onze passie voor water. Dat zijn de drie speerpunten waar Delfland de communicatie de komende jaren op richt. Ons werk aan water is inspirerend en innoverend. Door dit te delen met de omgeving, zowel met inwoners als met stakeholders, creëert Delfland een eigen 'community', wordt iedereen zich meer bewust van water. Het ontmoeten van de inwoners kan zowel digitaal als fysiek. Via sociale media gaan we in dialoog met de omgeving; we zijn open en betrokken. Door monitoring en webcare van diezelfde media zijn we op de hoogte van wat er leeft in de omgeving en kunnen we direct inspelen op vragen, opmerkingen en suggesties uit het gebied.

Op evenementen en bijeenkomsten delen we onze kennis en luisteren we naar de verhalen van inwoners. Ook op de website is storytelling een belangrijk onderdeel. Als wij vertellen over ons werk aan water en luisteren naar inwoners en stakeholders, gaat de communicatie gemakkelijker en wordt het wederzijdse begrip groter. Een optimale dienstverlening aan onze inwoners is van groot belang. Onze website wordt daarom steeds verder ontwikkeld tot een portaal waarop bewoners, bedrijven en andere overheden hun vragen beantwoord zien, hun meldingen behandeld en hun aanvragen doorgevoerd. Inclusief zaken als digitale handtekening en 'track&trace'-systeem: volg je vergunningaanvraag online.

Het delen van onze passie voor water vraagt ook iets van de medewerkers van Delfland. Vanuit alle onderdelen van de organisatie is het van belang je kennis te delen en te luisteren naar de buitenwereld. Om medewerkers hierbij te ondersteunen en te trainen, zijn er opleidingen beschikbaar. Zo wordt iedereen ambassadeur van Delfland. Dit vraagt ook een herkenbaar en toegankelijk bestuur. Waarbij politieke keuzes zichtbaar gemaakt worden en afwegingen actief worden uitgedragen door de politiek zelf. De collegeleden worden ondersteund in hun communicatie en krijgen door profilering een duidelijke en stevige positie. Zo gaat Delfland op weg naar meer waterbewustzijn, meer samenwerking met inwoners en delen we samen onze passie voor water. Bij de interne uitwerking van nieuwe thema's zoals klimaatadaptatie, zelfvoorzienend, en dergelijke, legt Delfland nadrukkelijk de relatie met waterbewustzijn.

7.3.1 Waterbewust

Doel: In 2021 zijn inwoners van Delfland zich bewust van het water om hen heen, van de gevolgen van klimaatverandering en van hun eigen handelingsperspectieven.

Prestatie-indicator op doelniveau:

1. 60 % van de inwoners weet in 2021 welke eigen te nemen maatregelen bijdragen aan het verminderen van de gevolgen van de klimaatveranderingen. 40% is welwillend maatregelen te nemen.
2. 90 % van onze stakeholders weet in 2021 dat maatregelen nodig zijn in het watersysteem om dit gebied te beschermen tegen wateroverlast. 50% van de stakeholders draagt actief bij (initiatief, kennis, geld, etc.) aan oplossingen.
3. 70 % van de inwoners weet in 2021 dat schoon oppervlaktewater bijdraagt aan een gezonde leefomgeving van mens en dier. 30% draagt hieraan bij met (eigen) initiatieven.
4. 90 % van de inwoners weet in 2021 welke stoffen niet in het riool thuishoren en 50 % zorgt ervoor dat dit er ook niet in komt.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde						
1 t/m 4	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>

Resultaten

2016:

Beleid

- *Opstellen en start uitvoering van een meerjaren communicatiestrategie Waterbewustzijn. Onderdeel hiervan is met college bepalen van jaarthema's, zodat hier extra focus op komt.*

Uitvoering

- *Benutten van de fysieke zichtbaarheid van Delfland bij projecten en beheer.*
- *Samenhang aanbrengen in onderwerpen, zodat koppeling met waterbewustzijn wordt gemaakt.*
- *Delen van onze passie met water via storytelling.*
- *Communicatiever maken van medewerkers, zodat zij ambassadeursfunctie goed kunnen vervullen.*
- *Acties organiseren of stimuleringsmaatregelen nemen die gedrag beïnvloeden.*

2017:

- *Vergroten (online en bestuurlijke) presence: actief opzoeken van mensen die op luisteren staan en het gesprek voeren.*
- *Aanpak voor participatie met de omgeving.*
- *Delen van onze passie met water via storytelling.*
- *Focus op jaarthema.*
- *Zichtbaar maken politieke dilemma's en keuzes.*
- *Benutten van de fysieke zichtbaarheid van Delfland bij projecten en beheer.*
- *Acties organiseren of stimuleringsmaatregelen nemen die gedrag beïnvloeden.*

2018:

- *(online) interactie met de omgeving.*
- *Delen van onze passie met water via storytelling.*
- *Participatie benutten.*
- *Focus op jaarthema.*
- *Actief zichtbaar maken politieke dilemma's en keuzes.*
- *Benutten van de fysieke zichtbaarheid van Delfland bij projecten en beheer.*
- *Acties inzetten die gedrag beïnvloeden.*
- *Acties organiseren of stimuleringsmaatregelen nemen die gedrag beïnvloeden.*

2019:

- *Bij de verkiezingen is Delfland in 2019 weten kiezers dat en wat er te kiezen valt. Politieke keuzes zijn helder voor kiezers.*
- *(online) interactie met de omgeving.*
- *Delen van onze passie met water via storytelling.*
- *Participatie benutten.*
- *Benutten van fysieke zichtbaarheid van Delfland bij projecten en beheer.*
- *Acties organiseren of stimuleringsmaatregelen nemen die gedrag beïnvloeden.*
-

2020-2021:

- *(online) interactie met de omgeving.*
- *Delen van onze passie met water via storytelling.*
- *Focus op jaarthema.*
- *Actief zichtbaar maken politieke dilemma's en keuzes.*
- *Participatie benutten.*
- *Benutten fysieke zichtbaarheid van Delfland bij projecten en beheer.*
- *Acties organiseren of stimuleringsmaatregelen nemen die gedrag beïnvloeden.*

7.3.2 Communicatie

Doel: Delfland draagt met communicatie bij aan de reputatie van Delfland bij burgers, belanghebbenden en maakt daarbij optimaal gebruik van digitale middelen.

Prestatie indicator op doelniveau: deze wordt in 2016 ontwikkeld.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>
Resultaten						
2016:						
• <i>Bepalen van de gewenste positie van Delfland in de netwerksamenleving.</i> • <i>Zichtbaar en herkenbaar bestuur: bestuurlijke communicatie en profilering.</i> • <i>In gesprek komen met belangrijke doelgroepen, niet meer alleen zenden.</i>						
Jaarlijks (2017-2021) terugkerende resultaten:						
• <i>Een communicatief vaardige organisatie</i> • <i>Uitvoeringsprogramma positionering van Delfland in de netwerksamenleving.</i> • <i>Monitoren van de positie in Delfland en adequaat reageren op issues.</i> • <i>In gesprek zijn met belangrijke doelgroepen en zo beeldvorming beïnvloeden.</i>						
2018 en 2019:						
• <i>Aanvullend op hier boven staande: verkiezingscampagne ontwikkelen en uitvoeren</i>						

7.4 Programmalijs Crisisorganisatie

Met betrekking tot het bestrijden van calamiteiten en de inrichting van de crisisorganisatie volgt Delfland de landelijke ontwikkelingen en doelstellingen die tot 2020 zijn vastgesteld in een convenant. Hieronder vallen zaken als het verbeteren van informatiemanagement, een betere borging van resultaten uit evaluaties, het up-to-date houden van de calamiteitenplannen en het blijven opleiden en trainen. Nieuwe (technologische) ontwikkelingen en inzichten die helpen een calamiteit effectiever te bestrijden worden doorgevoerd.

7.4.1 Crisisorganisatie

Doel: Tijdens een crisis is de calamiteitenorganisatie in staat de calamiteit adequaat en op effectieve en efficiënte wijze te bestrijden.						
Prestatie indicator op doelniveau: deze wordt in 2016 ontwikkeld.						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Streefwaarde	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>	<i>n.t.b.</i>
Resultaten						
Jaarlijks (2016-2021) terugkerende resultaten:						
• <i>Er is een actueel Handboek Crisisbeheersing met een calamiteitenplan en bestrijdingsplannen.</i> • <i>De medewerkers binnen de calamiteitenorganisatie zijn goed opgeleid, getraind en geoefend.</i> • <i>De calamiteitenorganisatie heeft een relevant extern netwerk.</i>						
2020:						
• <i>Er is een kwaliteitssysteem voor de calamiteitenorganisatie.</i>						